

T A
Č R

Tento projekt je financován se státní podporou
Technologické agentury ČR
v rámci programu BETA2

www.tacr.cz
Výzkum užitečný pro společnost

Hodnocení systémových změn ve vysokém školství zavedených zákonem č. 137/2016 Sb. – institucionální akreditace

Konečný uživatel výsledků: **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy**
Karmelitská 529/5
118 12 Praha 1

Název projektu: Hodnocení dopadu systémových změn ve vysokém školství od roku 2016

Číslo projektu: TITSMSMT933

Řešitel projektu: PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, s.r.o.

Moravská 758/95, 700 30 Ostrava-Hrabůvka

Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné

Univerzitní náměstí 1934/3, 733 40 Karviná

Doba řešení: 1. 1. 2021 – 30. 6. 2022

Důvěrnost a dostupnost: veřejně přístupný

Informace o autorském týmu:

PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, s.r.o.

Moravská 958/95, 700 30 Ostrava, IČ: 28576217, DIČ: CZ28576217

PROCES – Centrum pro rozvoj
obcí a regionů, s.r.o.tel.: +420 595 136 023, web: <http://rozvoj-obce.cz/>, e-mail: info@rozvoj-obce.cz

Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Univerzitní náměstí 1934/3, 733 40 Karviná IČ: 47813059, DIČ: CZ47813059

tel.: +420 596 398 111, web: <https://www.slu.cz/opf/cz/>, email: tvrdon@opf.slu.cz**Řešitelský tým:**

PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, s.r.o. Doc. Ing. Lubor Hruška, Ph.D. PhDr. Andrea Hrušková Ing. Ivana Foldynová, Ph.D. Ing. et Ing. Iveta Dočkalíková, Ph.D. Ing. Petr Proske a kol.	Slezská univerzita v Opavě Doc. Mgr. Ing. Michal Tvrdoň, Ph.D. Doc. Ing. Pavel Tuleja, Ph.D. Ing. Tomáš Verner
---	--

Další informace o projektu:

Dokument je kompletním výsledkem Hodnocení dopadu systémových změn ve vysokém školství zavedených zákonem č. 137/2016 Sb. – institucionální akreditace.

V rámci projektu byly dále zpracovány následující výsledky, dostupné jako separátní dokumenty:

- Hodnocení dopadu systémových změn ve vysokém školství zavedených zákonem č. 137/2016 Sb. – profesně zaměřené studijní programy (Vsouhrn)
- Hodnocení dopadu systémových změn ve vysokém školství zavedených zákonem č. 137/2016 Sb. – vnitřní systémy zajišťování kvality (Vsouhrn)
- Návrh opatření pro tvorbu strategických a koncepčních materiálů MŠMT pro vysoké školství (Hkonc)

Obsah

Seznam zkratk	4
Manažerské shrnutí	5
1 Úvod	7
2 Přehled spolupracujících vysokých škol	8
3 Základní východiska pro řešení výsledku v oblasti institucionální akreditace	9
4 Metodika realizace analýzy	10
4.1 Realizace sběru a analýzy primárních dat	10
4.1.1 Přehled zapojených respondentů do sběru primárních dat	10
4.1.2 Popis použitých metod sběru primárních dat	11
4.2 Realizace odborného workshopu	13
5 Souhrn výsledků analýzy v oblasti institucionální akreditace	14
5.1 Vyhodnocení analytických otázek	14
5.1.1 Vliv institucionální akreditace na vnitřní systémy zajišťování kvality	14
5.1.2 Jednotnost kvality procesu akreditace studijních programů	15
5.1.3 Dopad institucionální akreditace na studijní programy	16
5.1.4 Spolupráce mezi součástmi vysokých škol	16
5.1.5 Flexibilita přizpůsobování studijních programů	17
5.1.6 Dopady na administrativní náročnost	19
5.1.7 Rozdíly mezi vysokými školami	19
5.1.8 Institucionální akreditace a oblasti vzdělávání	20
5.1.9 Shrnutí odpovědí na analytické otázky	21
5.2 Identifikace problémových oblastí	23
5.3 Návrhy doporučení pro řešení problémových oblastí	24
5.4 Identifikované příklady dobré praxe	25
Seznam tabulek a příloh	26
Přílohy	27

T A
Č R

Tento projekt je financován se státní podporou
Technologické agentury ČR
v rámci programu BETA2

www.tacr.cz
Výzkum užitečný pro společnost

Seznam zkratek

AO	Analytická otázka
ČR	Česká republika
FS	Fokusní skupina
IA	Institucionální akreditace
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NAÚ	Národní akreditační úřad
RVH	Rada pro vnitřní hodnocení
SOD	Smlouva o dílo
SP	Studijní program
SŠ	Střední škola
TAČR	Technologická agentura České republiky
VaV	Výzkum a vývoj
VOŠ	Vyšší odborná škola
VŠ	Vysoká škola

Manažerské shrnutí

Novela vysokoškolského zákona z roku 2016¹ byla reakcí na potřebu zavedení nástrojů a kontrolních mechanismů pro zajištění kvalitního vysokého školství, mimo jiné také kvůli zvyšujícímu se počtu studentů vysokých škol, ale také vzniku nových, zejména soukromých vysokých škol. Nejdůležitějšími oblastmi, zavedenými touto novelou, jsou pravidla pro zajišťování a hodnocení kvality vysokých škol, umožnění institucionálních akreditací, nebo například rozlišování akademicky a profesně zaměřených studijních programů. Právě tyto 3 oblasti byly předmětem rozsáhlé výzkumné analýzy² dopadů zavedení novely na vysoké školy a jejich kvalitu.

Důsledkem zavedení novely zákona byla nutnost transformovat dřívější studijní obory na studijní programy. Tento proces přinesl řadu pozitivních dopadů na kvalitu studijních programů, jelikož k tomuto procesu vysoké školy ve většině případech přistoupily velmi zodpovědně a využily jej jako příležitost vyhodnotit stávající kvalitu vnitřních procesů a přijmout kroky k jejímu zvýšení. Docházelo tak ke změnám ve studijních programech, např. k redukci jejich počtu vlivem spojování původních oborů do studijních programů se specializacemi apod. Toto bylo prováděno již podle nové legislativy, ať už se jednalo o studijní programy schvalované novým regulačním orgánem, tj. Národním akreditačním úřadem v případě vysokých škol, které institucionální akreditací nedisponují, či ji nemají pro danou oblast vzdělávání či typ studijního programu. Druhou možností je tzv. institucionální akreditace, která umožňuje vysoké škole si sama akreditovat studijní programy. Ať již vysoká škola získala institucionální akreditaci či nikoliv, jednalo se o velmi náročný proces, který administrativně zatížil jak samotné vysoké školy, tak zmíněný Národní akreditační úřad. Právě tyto administrativní nároky vyplývající z novely vysokoškolského zákona a doprovodných legislativních předpisů (nařízení vlády) mohly být určitou bariérou pro dosažení ještě pozitivnějších výsledků, které lze však očekávat v budoucím období i vzhledem k postupnému získávání zkušeností vysokých škol s nově zavedenými systémy a vzhledem k jejich případným postupným úpravám a zdokonalování.

Zavedení institucionální akreditace přineslo na jedné straně vysokým školám flexibilitu a autonomii v procesu akreditace studijních programů. Na druhé straně se však významně zvýšily nároky na systém vnitřního zajišťování a hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností, a to bez ohledu na skutečnost, zdali vysoká škola disponuje institucionální akreditací či využívá Národní akreditační úřad. To potvrzuje i fakt, že vysoké školy, které získaly institucionální akreditaci pouze pro vybrané oblasti vzdělávání a studijní programy mimo tyto oblasti vzdělávání akreditují prostřednictvím Národního akreditačního úřadu, využívají identických procesních postupů bez ohledu na způsob akreditace (institucionální vs. NAÚ).

Jednotlivé vysoké školy přistoupily k zavádění vnitřních systémů zajišťování a hodnocení kvality různými způsoby. V některých případech se jedná o splnění minimálních požadavků daných zákonem, na mnoha vysokých školách však jdou zavedené systémy vnitřní kvality nad rámec tohoto zákona a přináší další procesy, které přímo nevyplývají z této novely zákona. Zavedení těchto procesů způsobilo vysokým školám administrativní a finanční zatížení, které se snaží redukovat zaváděním různých podpůrných nástrojů, například ve formě rozšiřující se digitalizace a zaváděním informačních systémů,

¹ Zákon č. 137/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů.

² Manažerské shrnutí popisuje výsledky kompletní analýzy, samotná analýza je však rozdělena do dílčích dokumentů, viz informace na straně 2.

ale také samotnou optimalizací procesů nastavených systémů tak, aby byla administrativní zátěž co nejmenší při zajištění požadovaných standardů kvality.

Z realizované analýzy vyplývá, že samotné vysoké školy se s dopady zavedení nových systémů vnitřního zajišťování a hodnocení kvality průběžně seznamují a získané zkušenosti využívají k jejich případným úpravám. To platí jak pro procesy vysokých škol s udělenou institucionální akreditací, tak těch, které tuto akreditaci buď nezískaly, nebo o ni doposud nepožádaly. Analýza dopadů zavedení změn prostřednictvím změn legislativy v oblasti vysokého školství by měla být kontinuálním procesem, zejména i proto, že některé dopady, a to jak pozitivní, tak negativní, se mohou projevit až s větším časovým odstupem od provedení změn. Již nyní však lze sledovat řadu pozitivních efektů, ke kterým patří například:

- Existence funkčních systémů vnitřního zajišťování a hodnocení kvality, jejichž vlastní realizace podněcuje vysoké školy kontinuálně řešit kvalitu svých činností (vzdělávací, tvůrčí a s nimi související činnosti).
- Modernizace procesů a nástrojů vysokých škol v reakci na potřeby identifikované systémy vnitřního zajišťování a hodnocení kvality.
- Zvyšování kvality studijních programů, eliminace duplicitních či nekvalitních studijních oborů v rámci jednotlivých vysokých škol.
- Zlepšování spolupráce mezi jednotlivými součástmi vysokých škol.
- Zefektivnění akreditačního procesu v rámci institucionální akreditace jako důsledek přizpůsobení se specifikům a potřebám vysoké školy.
- Zvyšování důrazu na požadavky praxe a pracovního trhu při úpravách a tvorbě studijních programů, a to včetně požadavků na praktickou výuku.
- U profesně orientovaných studijních programů kladení vyššího důrazu vysokých škol na praktickou výuku a na zaměření, organizaci a průběh odborné praxe a rozšiřování spolupráce s aplikační sférou.
- Postupná snaha o snižování administrativní zátěže s výhledem další optimalizace v následujícím období.

V rámci analýzy byla identifikována i řada slabých míst, kde existuje prostor pro další zlepšování, k čemuž jsou navrhována opatření k případné realizaci. K těmto slabým místům patří zejména:

- V některých případech byly zavedeny až příliš robustní systémy vnitřního zajišťování a hodnocení kvality vedoucí k nadměrné administrativní a finanční zátěži.
- V systémech vnitřního zajišťování a hodnocení kvality na vysokých školách existují nevyjasněné povinnosti a kompetence jednotlivých aktérů, které brání jejich efektivitě.
- Nedostatečná informovanost vysokých škol o některých záměrech vyplývajících z novely zákona, vedoucí k jejich negativnímu postoji, například v oblasti profesně zaměřených studijních programů.
- Existence bariér pro realizaci praktické výuky a odborných praxí, zejména v oblasti motivace aplikační sféry ke spolupráci, dostupných finančních prostředků pro zajištění jak odborníků z praxe do přímé výuky, tak pro supervizi odborných praxí.

1 Úvod

Cílem projektu bylo zjistit a ověřit, jakým způsobem ovlivnily změny, způsobené novou legislativní úpravou v některých segmentech vysokého školství, nastavení studijních programů a také zjistit dopady na hlavní aktéry, tj. na vysoké školy. Dále bylo cílem zjistit dopady institucionálních akreditací a zvýšených nároků na vnitřní řízení kvality na vysokých školách (struktura studijních programů, především u nově vzniklých programů, vnitřní procesy) a zmapovat vývoj profesně zaměřených studijních programů a parametrů, ve kterých se liší od akademických studijních programů.

Dokument slouží jako souhrnná zpráva o výsledku **Hodnocení dopadu systémových změn ve vysokém školství zavedených zákonem č. 137/2016 Sb. – institucionální akreditace** (Vsouhrn – institucionální akreditace).

Cílem předmětné části o institucionálních akreditacích (IA) a vnitřních systémech zajišťování kvality bylo zjistit, jaký dopad IA a zvýšené nároky na vnitřní řízení kvality na vysokých školách měly na strukturu studijních programů (především nově vznikající programy) a vnitřní procesy. Realizace výsledku byla provedena prostřednictvím kombinace využití kvalitativních a kvantitativních dat. Šetření, na základě kterého je analýza provedena, bylo provedeno celkem na 13 vysokých školách. Realizace tohoto výsledku byla provedena v šesti etapách, respektive kvartálech, viz následující přehled:

Tabulka 1.1: Harmonogram řešení výsledku Vsouhrn – institucionální akreditace

Kvartál:	Činnosti
1 (01.01.2021 až 31.03.2021)	Shromáždění, analýza a vyhodnocení dostupných relevantních informačních a datových zdrojů (zákonné a podzákonné normy, administrativní data, dokumenty vysokých škol, NAÚ atp., výzkumná data...); Vyhodnocení kvality získaných informačních a datových zdrojů
2 (01.04.2021 až 30.06.2021)	Analýza podkladů a datových zdrojů shromážděných během 1. kvartálu; Příprava vzorku oslovených subjektů/osob v požadované struktuře v rámci všech relevantních populací (vysoké školy, studenti, členové Rady NAÚ atp.); Rekrutace osob pro rozhovory a skupinové diskuse; Příprava metodiky sběru primárních dat s ohledem na otázky, na které má výzkum přinést odpovědi; Pilotáž metodiky (typová návštěva 1 VŠ, realizace výzkumných rozhovorů); Tvorba finální verze metodického postupu při sběru primárních dat; Provádění výzkumných rozhovorů a skupinových diskusí; Provádění dotazníkových šetření (pokud bude relevantní)
3 (01.07.2021 až 30.09.2021)	Provádění výzkumných rozhovorů a skupinových diskusí; Provádění dotazníkových šetření (pokud bude relevantní); Zpracování základních výstupů z rozhovorů, skupinových diskusí a příp. dotazníkových šetření; Příprava souhrnu příkladů dobré a špatné praxe
4 (01.10.2021 až 31.12.2021)	Provádění výzkumných rozhovorů a skupinových diskusí; Provádění dotazníkových šetření (pokud bude relevantní); Zpracování výstupů z rozhovorů, skupinových diskusí a příp. dotazníkových šetření; Příprava souhrnu příkladů dobré a špatné praxe
5 (01.01.2022 až 31.03.2022)	Zpracování výsledků (vč. souhrnu dobré a špatné praxe); Workshop pro odbornou veřejnost (ověření a doplnění klíčových informací)
6 (01.04.2022 až 30.06.2022)	Dokončení definitivní verze výsledku

2 Přehled spolupracujících vysokých škol

V úvodu realizace projektu bylo na základě vstupní analýzy dostupných dat provedeno sestavení vzorku vysokých škol pro spolupráci v podobě detailní analýzy řešení všech oblastí, včetně profesně zaměřených studijních programů. Řešitelský tým výběrem také musel reagovat na odmítnutí spolupráce ze strany některých vysokých škol. Původně navrhovaný vzorek tak byl doplněn tak, aby splňoval požadavky stanovené zadáním projektu. Návrh vysokých škol ke spolupráci byl konzultován s MŠMT a TAČR v rámci kontrolního dne a navazujícího připomínkovacího procesu.

Seznam všech vysokých škol, které byly zapojeny do detailního šetření v rámci realizace projektu, je uveden v následující tabulce:

Tabulka 2.1: Přehled vysokých škol zapojených do spolupráce včetně počtu studijních programů

#	Vysoká škola	Počet studijních programů*			Podíl IA (%)
		IA	NAÚ	Celkem	
1	Masarykova univerzita	298	4	302	98,7
2	Univerzita Pardubice	43	24	67	64,2
3	Univerzita Karlova	483	0	483	100,0
4	Univerzita Hradec Králové	0	81	81	0,0
5	Akademie múzických umění v Praze	14	16	30	46,7
6	Západočeská univerzita v Plzni	10	79	89	11,2
7	Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze	0	9	9	0,0
8	Slezská univerzita v Opavě	0	45	45	0,0
9	Vysoká škola logistiky, o.p.s.	0	3	3	0,0
10	České vysoké učení technické v Praze	0	121	121	0,0
11	Vysoké učení technické v Brně	67	34	101	66,3
12	Vysoká škola polytechnická Jihlava	0	5	5	0,0
13	Technická univerzita Liberec	0	83	83	0,0
-	Celkem	915	504	1 419	64,5

Pozn.: Přehled obsahuje pouze bakalářské, magisterské a navazující magisterské studijní programy. Doktorské studijní programy nejsou v souladu se zadáním v rámci analýz řešeny.

Zdroj: MŠMT, Registr VŠ a uskutečňovaných SP k 15. 1. 2021.

Kromě vysokých škol, které získaly institucionální akreditaci, je problematika institucionální akreditace v rámci analýz řešena i s vysokými školami, které zatím tímto typem akreditací nedisponují. V těchto případech byl řešen zájem a potenciál zisku institucionální akreditace v budoucnu, předpokládané přínosy a také bariéry a limity pro získání této akreditace, ať už v minulosti, či budoucnosti.

3 Základní východiska pro řešení výsledku v oblasti institucionální akreditace

V rámci analýzy v oblasti institucionální akreditace byly v souladu se zadáním projektu řešeny následující výzkumné otázky:

- IA1. Mělo zavedení institucionální akreditace pozitivní vliv na dotvoření vnitřních systémů zajišťování kvality vysokých škol? Vyhodnocují a zlepšují vysoké školy s institucionální akreditací pravidelně své vnitřní systémy zajišťování kvality?
- IA2. Generují systémy vnitřního hodnocení kvality v rámci institucionální akreditace jednotnou kvalitu procesu akreditace studijních programů? Do jaké míry dochází k nejednotnému uplatňování postupů a kritérií např. mezi součástmi nebo oblastmi vzdělávání?
- IA3. Jaký dopad má udělení institucionální akreditace na nově akreditované studijní programy? Vznikají obsahově nové programy, využívající možností institucionální akreditace? Jsou v nových programech uplatňovány nové formy výuky?
- IA4. Došlo u vysokých škol s institucionální akreditací k posílení spolupráce mezi jejími součástmi (např. při uskutečňování studijních programů, ale také v tvůrčích činnostech a jině)? Vedlo získání institucionální akreditace k posílení sdílené identity vysoké školy a vědomí kolektivní zodpovědnosti za kvalitu všech součástí?
- IA5. Vedlo získání institucionální akreditace k větší flexibilitě vysoké školy při přizpůsobování studijních programů novým skutečnostem (nové poznatky, přizpůsobování potřebám trhu práce atd.) a zavádění inovací do vzdělávací činnosti? Mají vysoké školy mechanismy, které inovace ve výuce ve vazbě na proces vnitřního zajišťování kvality podporují?
- IA6. Vedlo získání institucionální akreditace ke zkrácení akreditačního řízení a snížení jeho administrativní náročnosti?
- IA7. Pokud k výše popsaným efektům dochází jen na některých vysokých školách nebo jejich součástech, je možné vypočítat faktory, které k tomu přispívají (např. míra centralizace/decentralizace procesů, složení rad pro vnitřní hodnocení, vytvoření podpůrných nástrojů atd.)?
- IA8. Čím je specifická zkušenost vysokých škol, které získaly institucionální akreditaci pouze pro některé oblasti vzdělávání, ve kterých vzdělávání poskytují? Vede získání institucionální akreditace pro některé oblasti k robustnějšímu vnitřnímu zajišťování kvality i v ostatních oblastech? Nedochozí ke zneužívání institucionální akreditace (např. ve snaze uskutečňovat kombinované studijní programy i v případě, kdy nemá vysoká škola institucionální akreditaci pro všechny dotčené oblasti vzdělávání)?

Pro analýzu uskutečňování institucionální akreditace a zodpovězení výzkumných otázek byly využity následující zdroje výzkumných informací:

- Desk research studijních programů a dalších souvisejících materiálů např. legislativní a metodické dokumenty ve vztahu k institucionálním akreditacím; zápisy ze zasedání Rady pro vnitřní hodnocení univerzit (zpravidla dostupné na webu univerzit; zároveň budou v rámci spolupráce s univerzitami získány také interní dokumenty), atd.
- Skupinová diskuze a individuální rozhovory s guaranty SP či vedoucími kateder.
- Polostrukturované/hlubkové rozhovory s členy RVH, s prorektory/proděkany.
- Odborný workshop za účelem sběru dodatečných dat a potvrzení informací získaných předešlými analytickými aktivitami.

4 Metodika realizace analýzy

4.1 Realizace sběru a analýzy primárních dat

Kromě provedených analýz statistických dat a detailní analýzy dostupných dokumentů spojených s realizací institucionální akreditace na vybraných vysokých školách byla provedena také analýza vlastních primárních dat, které byly získány kombinací kvantitativních a kvalitativních metod spoluprací s vybranými vysokými školami (blíže viz kapitola č. 2).

4.1.1 Přehled zapojených respondentů do sběru primárních dat

V souladu s platným harmonogramem probíhal sběr primárních dat v období od 1. 7. 2021 do 31. 12. 2021. V následující tabulce je uveden anonymizovaný přehled respondentů jednotlivých aktivit sběru primárních dat.

Tabulka 4.1: Přehled provedených aktivit sběru primárních dat včetně popisu cílových skupin

Aktivita:	Popis:	Smluvní požadavky:	Naplnění:	Poznámka:
Individuální rozhovory (VŠ)	Šetření prostřednictvím individuálních rozhovorů s cílovou skupinou zástupců spolupracujících vysokých škol. V rámci rozhovorů byly řešeny všechny oblasti analýzy, tzn.: <ul style="list-style-type: none"> - Institucionální akreditace - Vnitřní systémy zajišťování a hodnocení kvality - Profesně zaměřené studijní programy 	50	60	K celkovému počtu zapojených respondentů lze připočítat také 19 zapojených skrze fokusní skupiny, jelikož ty nejsou v rámci SOD explicitně uvedeny. Celkem tako bylo v rámci aktivit zapojeno 79 zástupců vysokých škol.
Fokusní skupiny	Šetření prostřednictvím fokusních skupin s cílovou skupinou zástupců spolupracujících vysokých škol. V rámci rozhovorů byly řešeny všechny oblasti analýzy, tzn.: <ul style="list-style-type: none"> - Institucionální akreditace - Vnitřní systémy zajišťování a hodnocení kvality - Profesně zaměřené studijní programy 	-	19 osob v rámci 3 FS	Fokusní skupiny nejsou jako metoda explicitně uvedeny v rámci smlouvy o dílo k řešené analýze. Byly navrženy zpracovatelem, nicméně v průběhu realizace analýzy se objevily významné bariéry na straně vysokých škol pro jejich realizaci. Časové a organizační bariéry na straně VŠ byly limitem pro možnost setkání více osob v jeden konkrétní termín, proto byly osoby zapojeny prostřednictvím individuálních rozhovorů, i nad rámec počtu vymezeného v SOD pro tuto aktivitu. Ačkoliv při úvodních jednáních s vedením VŠ na úrovni rektorátů všechny zapojené školy s touto aktivitou souhlasily, u některých škol se objevila také nízká ochota k zapojení na straně fakult.
Individuální rozhovory (NAÚ)	Šetření prostřednictvím individuálních rozhovorů se zástupci Národního akreditačního úřadu. Cílem rozhovorů byla především témata akreditací, kvality žádostí o akreditace a přístup VŠ a NAÚ k profesně zaměřeným studijním programům.	7	7	V rámci realizace aktivity byly provedeny 2 rozhovory se zástupci Kanceláře NAÚ a 5 rozhovorů se zástupci hodnotitelů NAÚ.

Aktivita:	Popis:	Smluvní požadavky:	Naplnění:	Poznámka:
Individuální rozhovory (Praxe)	Šetření prostřednictvím individuálních rozhovorů s cílovou skupinou osob na straně institucí a subjektů, které poskytují místa na praxe pro studenty vysokých škol. Jedná se o mentory praxí, tzn. osoby, které se studentům na praxi věnují.	3	4	Respondenti byli vybráni na základě spolupráce s vysokými školami, tzn., že vysoké školy doporučily respondenty z řad svých spolupracujících studentů.
Dotazníkové šetření (VŠ)	Šetření s cílovou skupinou studentů vysokých škol. Předmětem šetření byla především následující témata: <ul style="list-style-type: none"> - Motivace a faktory volby studijního programu - Povědomí o profesně zaměřených studijních programech - Zapojení studentů do vnitřních systémů zajišťování a hodnocení kvality 	2 FS	2 347	V rámci parametrů projektu byla pro cílovou skupinu studentů a absolventů VŠ fokusní skupina, nicméně samotný návrh projektu umožňuje nahrazení fokusní skupiny dotazníkovým šetřením. Po dohodě s gestorem (MŠMT) bylo v rámci analýzy této možnosti využito a v rámci dotazníkového šetření bylo získáno celkem 2 347 odpovědí studentů a absolventů napříč spolupracujícími vysokými školami.
Dotazníkové šetření (SŠ)	Šetření s cílovou skupinou potenciálních uchazečů o studium na vysokých školách. Předmětem šetření byla především následující témata: <ul style="list-style-type: none"> - Motivace a faktory volby vysoké školy a studijního programu - Povědomí o profesně zaměřených studijních programech 	1 FS	113	V rámci parametrů projektu byla pro cílovou skupinu uchazečů o studium VŠ fokusní skupina, nicméně samotný návrh projektu umožňuje nahrazení fokusní skupiny dotazníkovým šetřením. Po dohodě s gestorem (MŠMT) bylo v rámci analýzy této možnosti využito a v rámci dotazníkového šetření bylo získáno celkem 113 odpovědí. Průzkum byl realizován ve spolupráci se středními školami, u kterých se předpokládá, že jejich absolventi budou ve větší míře pokračovat studiem na VŠ.

4.1.2 Popis použitých metod sběru primárních dat

V rámci sběru primárních dat v řešené oblasti byly využity následující výzkumné metody:

Polostrukturované rozhovory:

Metoda polostrukturovaných rozhovorů, která představuje diagnostickou techniku získání informací při přímé interakci s dotazovanými osobami. Rozhovory byly vedeny zkušeným tazatelem zpracovatele na základě předem připravených scénářů³, které byly vytvořeny v souladu s výzkumnými otázkami, jež byly stanoveny v zadávací dokumentaci. Podoba scénáře byla před zahájením sběru dat schválena ze strany MŠMT i TAČR. Zpracovatel garantuje, že jednotliví respondenti rozhovorů byli předem dostatečně informováni o jeho účelu a obsahu tak, aby byli schopni v rámci rozhovoru zodpovědět výzkumné otázky.

³ Kompletní verze scénářů pro polostrukturované rozhovory je uvedena v příloze č. 1 tohoto dokumentu.

Fokusní skupiny:

Fokusní skupiny (dále jen FS) byly organizovány formou řízené diskuze zúčastněných osob pod vedením zkušeného moderátora z výzkumného týmu. Pro fokusní skupinu byl předem sestaven scénář⁴, který pokrývá zkoumanou problematiku. Výzkumné otázky byly sestaveny tak, aby byl získán dostatek informací ke splnění cíle výzkumu. Každá fokusní skupina byla sestavena na 6 až 10 účastníků a trvání do 2 hodin. Dle dlouhodobých zkušeností zpracovatele s tímto typem výzkumu je dodržení těchto parametrů podmínkou pro její efektivní průběh. Zpracovatel garantuje, že všichni účastníci fokusních skupin byli předem dostatečně informováni o jejich účelu a obsahu tak, aby byli schopni se do diskuze efektivně zapojit.

Výhodou fokusních skupin je možnost otevření nových témat, která nebyla původně očekávána, ale jsou pro cíle výzkumu relevantní, a to v důsledku vzájemné interakce respondentů. Fokusní skupina také umožňuje sledovat stupeň souhlasu s výsledky a informacemi napříč vícero osobami, které se skupiny účastní a mají mezi sebou vzájemnou interakci.

Dotazníkové šetření

Metoda dotazníkového šetření byla využita pro sběr primárních dat od cílové skupiny studentů a uchazečů o studium na vysokých školách, jelikož je tato cílová skupina obtížněji dosažitelná prostřednictvím rozhovorů či fokusních skupin, zejména pokud mají být respondenti z různých studijních programů/fakult, což znemožňuje například uspořádání fokusní skupiny v rámci výuky. Pro účely dotazníkového šetření byl vytvořen stručný dotazník⁵ obsahující lehce srozumitelné otázky zaměřené na řešenou problematiku profesně zaměřených studijních programů. Dotazník byl zpracován v podobě elektronického formuláře, přičemž respondentům byl distribuován odkaz na webovou verzi dotazníku, kde respondenti dotazník vyplnili. Odpovědi se tímto způsobem rovnou zaznamenávají do připravené datové matice a jsou tak připraveny k vyhodnocení. Před samotným vyhodnocením byly z datové matice odstraněny případné neplatné odpovědi. Vyhodnocení dotazníkového šetření bylo provedeno prostřednictvím matematicko-statistických metod ve statistickém programu SPSS a bylo využito k sestavení odpovědí na řešené analytické otázky.

⁴ Kompletní verze scénáře pro fokusní skupiny je uvedena v příloze č. 2 tohoto dokumentu.

⁵ Dotazník použitý v rámci této aktivity je uveden v příloze č. 3.

4.2 Realizace odborného workshopu

V závěru realizace analýzy se konal odborný workshop, na kterém byly s relevantními experty řešeny průběžné výstupy analýz. Celkem se tohoto workshopu, který proběhl dne 30. 3. 2022 v online prostředí, zúčastnilo 20 osob. Účastníci workshopu dostali možnost zpracovateli analýzy zaslat dodatečné připomínky a podněty do 14. 4. 2022. Tyto případné dodatečné informace a podněty byly do výsledků analýzy zapracovány v posledním kvartále řešení analýzy. Přehled skupin účastníků workshopu je uveden v následující tabulce:

Tabulka 4.2: Účastníci odborného workshopu

Skupina účastníků	Počet
Zástupci zpracovatele analýzy	4
Zástupci MŠMT	2
Zástupci vysokých škol	14
Celkem:	20

5 Souhrn výsledků analýzy v oblasti institucionální akreditace

Na základě provedených analytických činností, které jsou uvedeny výše, byly zodpovězeny jednotlivé analytické otázky. Negativní zjištění byla zpracována do přehledu problémových oblastí, na který navazují doporučení k jejich řešení. Součástí výsledků je také souhrn dobré praxe, identifikované v rámci průzkumu vybraných vysokých škol, které v rámci analýzy spolupracovaly s řešiteli.

5.1 Vyhodnocení analytických otázek

Tato kapitola obsahuje odpovědi na analytické otázky vymezené zadáním projektu. Odpovědi jsou zpracovány ve formě stručných výroků podpořených textovým shrnujícím zdůvodněním a identifikovanou vazbou na problémy k řešení a navrhovaná opatření. Zároveň podkapitoly obsahují vyhodnocení podkladových dat, pokud jsou pro danou analytickou otázku relevantní.

5.1.1 Vliv institucionální akreditace na vnitřní systémy zajišťování kvality

Tabulka 5.1: Řešení analytické otázky IA1⁶

Analytická otázka:	<i>IA1: Mělo zavedení institucionální akreditace pozitivní vliv na dotvoření vnitřních systémů zajišťování kvality vysokých škol? Vyhodnocují a zlepšují vysoké školy s institucionální akreditací pravidelně své vnitřní systémy zajišťování kvality?</i>
Odpověď na AO:	Institucionální akreditace má na nastavení vnitřních systémů zajišťování kvality pozitivní vliv, především v oblasti flexibility a autonomie celého procesu. Nutno však podotknout, že jednotlivé vysoké školy definují stejný proces jak pro oblasti vzdělávání, které mohou akreditovat institucionálně, tak pro oblasti, které musí akreditovat přes NAÚ. Rozdíl je zpravidla v tom, jestli program schvaluje RVH, nebo NAÚ. Hodnocení procesů institucionální akreditace je na vysokých školách v počátcích a lze předpokládat, že povede k identifikaci a řešení slabých stránek.
Zdůvodnění odpovědi:	<p>Institucionální akreditace znamená pro vysoké školy řadu pozitivních dopadů, a to včetně oblasti vnitřních systémů zajišťování kvality. Jako nejdůležitější přínosy bylo v rámci provedené analýzy identifikováno následující⁷:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Vyšší autonomie univerzity, která umožňuje ovlivnit skladbu a kvalitu studijních programů.▪ Možnost rychle reagovat na potřeby změn ve studijních programech. To platí zejména u studijních programů v oblastech, v jejichž rámci dochází k rychlému vývoji například vlivem technologického pokroku a studijní programy tak musí reagovat na požadavky trhu práce.▪ Zpřísnění kritérií a nároků na kvalitu studijních programů, a to nad úroveň požadavků předchozího způsobu procesu akreditace. Dle názoru respondentů tak byla posílena životaschopnost studijních programů.▪ Zlepšení spolupráce mezi jednotlivými součástmi univerzity. Zjednodušila se tvorba mezifakultních studijních programů, a to zejména díky zavedením major/minor specializací studijních programů.▪ Zrychlení procesu akreditace, který nyní není závislý na časových a personálních možnostech NAÚ zpracovávat žádosti o akreditaci. Před přijetím IA byli představitelé univerzit dlouhodobě nespokojeni s délkou akreditačního procesu.▪ Zavedení institucionální akreditace je pro univerzity také otázka určité prestiže, jelikož v době, kdy byl tento systém zaváděn, se očekávalo, že IA získá jen určitá část univerzit v ČR. <p>Problematika vyhodnocování a úprav systémů vnitřní kvality v souvislosti s institucionální akreditací je momentálně aktuální. Doposud na tento proces neměly vysoké školy dostatek času a personálních kapacit. Od uvedení novely v platnost musely vysoké školy provést všechny nezbytné kroky k získání institucionální akreditace, a také akreditovat studijní programy, jež vycházely ze studijních oborů či akreditovat zcela nové studijní programy. Tento</p>

⁶ Kód „IA“ byl vybrán pro identifikaci otázek zaměřených na oblast institucionální akreditace.

⁷ Jednotlivá pozitiva jsou dále popsána v dalších otázkách, ke kterým jsou relevantní.

<p>proces znamenal pro vysoké školy značnou časovou, finanční a personální zátěž, proces udělování institucionální akreditace byl navíc časově limitován. Některé vysoké školy si jsou vědomy nedostatků či potenciálu k rozvoji u svých systémů, které zaprvé vznikaly jako důsledek výše uvedeného, zároveň však postupně získávají také další zkušenosti během realizace svých vlastních vnitřních procesů a objevují tak místa s potenciálem ke zlepšení.</p> <p>Proces vyhodnocování a úprav systému vnitřního zajišťování a hodnocení kvality v rámci institucionálních akreditací je tak aktuálním tématem u řady vysokých škol, jež institucionální akreditaci získaly, jelikož se jim pro toto uvolnily kapacity po ukončení transformace studijních oborů na programy. Zároveň se o vyhodnocení realizace institucionálních akreditací začíná zajímat také NAÚ, u kterého dochází k uvolnění kapacit po konci období, kdy vysoké školy transformovaly své studijní obory na studijní programy. Výraznější změny v zavedených systémech zajišťování kvality ve spojitosti s institucionální akreditací tak lze očekávat v následujících letech.</p>	
Identifikované problémy ⁸ :	IA.A1; IA.A2
Vazba na navržená doporučení:	A.A; A.B

5.1.2 Jednotnost kvality procesu akreditace studijních programů

Tabulka 5.2: Řešení analytické otázky IA2

Analytická otázka:	<i>IA2: Generují systémy vnitřního hodnocení kvality v rámci institucionální akreditace jednotnou kvalitu procesu akreditace studijních programů? Do jaké míry dochází k nejednotnému uplatňování postupů a kritérií např. mezi součástmi nebo oblastmi vzdělávání?</i>
Odpověď na AO:	Institucionální akreditace definuje jednotný proces akreditace. V rámci vysoké školy může docházet k tomu, že mají studijní programy rozdílnou kvalitu vzhledem k jejich specifikům, nicméně nastavené vnitřní systémy zajišťují určitý základní standard kvality.
Zdůvodnění odpovědi:	
<p>Z analytických zjištění vyplývá, že institucionální akreditace zajišťuje v rámci jednotlivých škol jednotný přístup k akreditačnímu procesu, který následovně zajišťuje určitý minimální standard kvality samotných studijních programů. Nelze však tvrdit, že by institucionální akreditace zajišťovala stejnou kvalitu u všech studijních programů, rozdíly však vyplývají především ze specifik jednotlivých studijních programů.</p> <p>Ojedinele byly při analýze identifikovány případy, kdy byly studijní programy prostřednictvím IA akreditovány, i když nesplňují nově nastavený standard kvality, a to i přesto, že původně tyto standardy naplněny byly. Tato situace bývá způsobena především zvýšením požadavku na kvalitu po vstupu řešené novely v platnost, což vedlo ke změnám v systémech zajišťování vnitřní kvality. Vzhledem k tomu, že se jedná o studijní programy s dlouhou historií a dlouhodobým velkým zájmem ze strany uchazečů o studium, byla akreditace udělena i přes objevené nedostatky ve kvalitě. Akreditace byly uděleny na kratší dobu než 10 let, společně s požadavky na úpravy studijních programů v problémových oblastech, tak aby jejich akreditace mohla být v budoucnu prodloužena v souladu se standardy kvality.</p>	
Identifikované problémy:	IA.A1; IA.A2; IA.A4
Vazba na navržená doporučení:	A.A; A.B

⁸ Konkrétní problémy a doporučení odpovídající uvedeným kódům jsou uvedeny v podkapitolách 4.3 a 4.4.

5.1.3 Dopad institucionální akreditace na studijní programy

Tabulka 5.3: Řešení analytické otázky IA3

Analytická otázka:	<i>IA3: Jaký dopad má udělení institucionální akreditace na nově akreditované studijní programy? Vznikají obsahově nové programy, využívající možností institucionální akreditace? Jsou v nových programech uplatňovány nové formy výuky?</i>
Odpověď na AO:	Po zavedení řešené novely vznikají obsahově nové studijní programy, nelze však jednoznačně tvrdit, že jsou podmíněny institucionální akreditací. Ta však může akreditaci specificky nových programů procesně ulehčit.
Zdůvodnění odpovědi:	<p>Nové studijní programy na vysokých školách s udělenou institucionální akreditací vznikají, nelze však s jistotou tvrdit, že by jejich vznik byl institucionální akreditací podmíněn, tzn., že by bez institucionální akreditace nevznikly. Proces přípravy a schválení akreditace je v rámci jednotlivých škol téměř totožný, ať už se jedná o studijní programy akreditované v rámci institucionální akreditace, nebo akreditované prostřednictvím NAÚ. V naprosté většině případů spočívá rozdíl pouze v tom, zda akreditaci studijnímu programu udělí NAÚ, nebo RVH.</p> <p>Lze předpokládat, že institucionální akreditace je nástrojem, který školám umožní snáze akreditovat studijní programy s novým specifiky, jelikož RVH může lépe a pozitivněji či pružněji akceptovat novinky a moderní přístupy ke studijním programům. Zároveň lze předpokládat, že komunikace mezi předkladatelem žádosti o udělení akreditace studijnímu programu a RVH bude efektivnější a otevřenější, než v případě komunikace mezi předkladatelem a NAÚ. To je způsobeno také tím, že RVH včetně svých podřízených orgánů může být zapojena do celého procesu přípravy studijních programů, oproti hodnocení ze strany NAÚ, který posuzuje již kompletně zpracované žádosti o akreditaci studijních programů.</p> <p>V rámci některých vysokých škol s institucionální akreditací NAÚ odhalilo případy, kdy dochází prostřednictvím institucionální akreditace ke vzniku programů, které mohou obsahovat části spadající pod oblast vzdělávání, pro kterou vysoká škola institucionální akreditací nedisponuje (například program Fyzikální chemie, kdy pro oblast fyziky škola IA má, pro chemii však nikoliv). Pro tyto případy je nutné jednak metodicky působit na vysoké školy, aby k takovým případům nedocházelo, a zároveň nastavit kontrolní mechanismy ze strany NAÚ, důrazně ty mechanismy realizovat a případné pokusy sankcionovat.</p> <p>Z výše uvedeného vyplývá, že institucionální akreditace jako nástroj pro akreditaci nových a inovativních studijních programů funguje, nelze však tvrdit, že toto není možné i v případě akreditací přes NAÚ.</p>
Identifikované problémy:	IA.A1; IA.A2
Vazba na navržená doporučení:	A.A; A.B, A.C

5.1.4 Spolupráce mezi součástmi vysokých škol

Tabulka 5.4: Řešení analytické otázky IA4

Analytická otázka:	<i>IA4: Došlo u vysokých škol s institucionální akreditací k posílení spolupráce mezi jejími součástmi (např. při uskutečňování studijních programů, ale také v tvůrčích činnostech a jinde)? Vedlo získání institucionální akreditace k posílení sdílené identity vysoké školy a vědomí kolektivní zodpovědnosti za kvalitu všech součástí?</i>
Odpověď na AO:	Na vysokých školách došlo v reakci na novelu legislativy k posílení spolupráce jejich jednotlivých částí, nicméně je toto způsobeno především zavedením nových vnitřních systémů zajišťování kvality obecně, ne přímo samotnou institucionální akreditací.
Zdůvodnění odpovědi:	<p>Z výsledků výzkumu nelze obecně říci, že by ve velké míře docházelo k posílení spolupráce mezi jednotlivými jejími součástmi. Existují případy, kdy k tomuto opravdu dochází, příkladem dobré praxe je například systém na jedné z hodnocených vysokých škol, kde jsou systémy zajišťování vnitřní kvality v rámci institucionální akreditace realizovány prostřednictvím samostatného oddělení, které má zástupce ze všech jednotlivých fakult a které zajišťuje vzájemnou komunikaci fakult a rektorátu. V tomto případě dochází ke sjednocování procesů na fakultách s cílem zajištění jednotné kvality. Dochází například také ke standardizaci průzkumů prováděných na fakultách tak, aby byly jednotlivé fakulty mezi sebou porovnatelné.</p>

Limitem pro spolupráci jednotlivých fakult na univerzitách může být vzájemná konkurence, například i vzhledem ke způsobům přerozdělování financí mezi jednotlivé fakulty. U některých vysokých škol s institucionální akreditací panují i určité obavy z možných negativních dopadů. Týkají se například případů, kdy je RVH, schvalující studijní programy v rámci institucionální akreditace, složená výhradně se zástupců jednotlivých fakult. V rámci vnitřního akreditačního procesu může dojít k rozepřím mezi fakultami, zejména v případě neschválení studijního programu, či při výtkách k jeho kvalitě. Z tohoto plynou také obavy, aby nedocházelo k přím, kdy si jednotliví zástupci fakult nebudou schvalovat programy jako projev msty za předchozí situace obdobného charakteru. Zároveň může docházet k zpochybňování rozhodnutí RVH o udělení či neudělení akreditace, protože se jedná o interní rozhodnutí (schvalovací orgán se tak nemůže opřít například o vyjádření externího orgánu čili NAÚ).

Vysoké školy vnímají udělení institucionální akreditace jako určitou prestiž. Stále však na vysokých školách platí poměrně značná autonomie jednotlivých fakult, která se do určité míry projevuje na kolektivní zodpovědnosti, respektive za primární lze u univerzit považovat zajišťování kvality vlastní fakulty. Mezi fakultami panuje v mnoha případech také vzájemná konkurence, například i vzhledem ke způsobům přerozdělování financí mezi jednotlivé fakulty.

Na procesy vnitřních systémů zajišťování kvality je navíc pořád u části akademických a dalších pracovníků, zejména na nevedoucích pozicích a na pozicích, které nejsou přímo určeny pro tyto systémy, pohlíženo negativně, a to zejména vzhledem k souvisejícím administrativním a časovým zatížením. Vysoké školy se snaží osvětou a poukazováním na výsledky systémů tento přístup měnit, což se u určité části zainteresovaných osob daří. Tento problém se však netýká pouze vysokých škol s institucionální akreditací, ale také škol, které tuto akreditaci nezískaly.

Identifikované problémy:	IA.A1; IA.A2
Vazba na navržená doporučení:	A.A; A.B

5.1.5 Flexibilita přizpůsobování studijních programů

Tabulka 5.5: Řešení analytické otázky IA5

Analytická otázka:	<i>IA5: Vedlo získání institucionální akreditace k větší flexibilitě vysoké školy při přizpůsobování studijních programů novým skutečnostem (nové poznatky, přizpůsobování potřebám trhu práce atd.) a zavádění inovací do vzdělávací činnosti? Mají vysoké školy mechanismy, které inovace ve výuce ve vazbě na proces vnitřního zajišťování kvality podporují?</i>
Odpověď na AO:	Institucionální akreditace představuje pro vysoké školy vyšší flexibilitu a autonomii při průběžném přizpůsobování studijních programů, zároveň pro to mají nastavené takové procesy, které diferencují závažnost změn a potřebu jejich schvalování na rozdílných úrovních dle této závažnosti. Na některých vysokých školách je patrné hodnocení studijních programů v intervalu kratším, než je daný zákonem, což umožňuje rychleji reagovat na potřebu změn.
Zdůvodnění odpovědi:	
Flexibilita při přizpůsobování studijních programů je jednou z hlavních výhod, kterou vysoké školy v oblasti institucionální akreditace v rámci analýzy zmiňují. Rozvoj technologií, změny v potřebách trhu a v potřebách zaměstnavatelů na kompetence potenciálních zaměstnanců v aktuální době prochází rychlými proměnami, ke kterým dochází v mnohem kratších časových intervalech, než je období platnosti akreditací (v případě maximální délky se jedná o 10 let). Možnost flexibility při reakcích na tyto změny je tak klíčová pro zajištění maximální kvality studijních programů.	
Hlavním nástrojem, kterým vysoké školy hodnotí, zda studijní program dostatečně reflektuje požadavky kvality i v souvislosti s možnými změnami, je průběžné hodnocení studijních programů. To musí být dle zákona provedeno minimálně jednou v průběhu trvání akreditace, přičemž většina vysokých škol plánuje provedení tohoto hodnocení v polovině období, tzn. po 5 letech. Vzhledem k tomu, že řešená novela byla přijata v roce 2016, po kterém byly průběžně transformovány bývalé studijní obory na studijní programy (a samozřejmě také akreditovány nové), je realizace těchto povinných průběžných hodnocení záležitostí aktuálně řešenou v kontextu nastavování parametrů hodnocení a s vidinou prvních výsledků v blízké budoucnosti několika příštích let. Momentálně tak nelze popsat skutečný průběh těchto průběžných hodnocení, ani popsat, jak velkým změnám po jejich realizaci ve studijních programech došlo (dojde).	
V období platnosti akreditace daného studijního programu může samozřejmě docházet k potřebám změny i mimo výše zmíněná průběžná hodnocení. K těmto změnám dochází, a jsou řešeny většinou na základě podnětů, které mohou vycházet od různých aktérů (studenti, garant programu, akademičtí pracovníci, odborníci z praxe, zástupci	

zaměstnavatelů apod.). Vysoké školy s institucionální akreditací mají v rámci svých nastavených procesů možnost tyto změny provádět, přičemž ve většině případů rozlišují několik typů změn dle jejich závažnosti, příkladem může být členění:

- Změny malého rozsahu, které lze v rámci institucionální akreditace provést bez schválení ze strany RVH. Pro tyto změny je pouze oznamovací povinnost směrem k RVH.
- Podstatné změny, které musí být předkládány RVH ke schválení.

Je patrné, že se vysoké školy s institucionální akreditací snaží nastavit flexibilitu změn ve studijních programech tak, aby nedocházelo k zahlcení RVH nepodstatnými změnami bez výraznějších dopadů na realizaci programů, a aby zároveň bylo zajištěno důkladné řešení a schválení podstatnějších změn. Lze předpokládat, že schvalování relevantních změn na úrovni vysoké školy v rámci institucionální akreditace je časově méně náročné oproti změnám, které je nutné řešit s NAÚ.

Identifikované problémy:	IA.A1; IA.A2
Vazba na navržená doporučení:	A.A; A.B

5.1.6 Dopady na administrativní náročnost

Tabulka 5.6: Řešení analytické otázky IA6

Analytická otázka:	IA6: Vedlo získání institucionální akreditace ke zkrácení akreditačního řízení a snížení jeho administrativní náročnosti?
Odpověď na AO:	Institucionální akreditace snižuje délku akreditačního procesu pouze v případě, že je RVH schopna provést finální schválení programu rychleji než NAÚ. Nelze mluvit o snížení administrativní zátěže, jelikož je na vysokých školách proces akreditace totožný pro oba způsoby akreditace, liší se pouze v posledním kroku, tedy v tom, kdo finálně schvaluje studijní program.
Zdůvodnění odpovědi:	
<p>Zkrácení akreditačního řízení lze sledovat u vysokých škol s institucionální akreditací v případě, že je RVH schopna schválit finální krok akreditačního procesu rychleji, než tomu bylo v případě akreditací přes Akreditační komisi. Nelze obecně říci, že by měla institucionální akreditace vliv na přípravu žádosti o akreditaci, jelikož na mnoha vysokých školách je tento postup totožný jak pro akreditaci institucionální, tak při akreditaci přes NAÚ (což lze sledovat u vysokých škol, které část studijních programů akreditují institucionálně a část studijních programů prostřednictvím NAÚ).</p> <p>Stejně lze přistupovat k tvrzení týkajícího se administrativní zátěže. Pokud dochází ke snížení administrativní zátěže, dochází k němu vlivem nastavení procesů v rámci systémů vnitřní kvality, které jsou však v rámci jednotlivých škol většinou téměř totožné pro oba typy akreditace. Nelze tak jednoznačně tvrdit, že by institucionální akreditace znamenala v rámci jedné instituce nižší administrativní zátěž oproti akreditaci přes NAÚ. Naopak lze sledovat určité navýšení administrativní zátěže, jelikož procesy a aktivity, které jsou běžné na straně NAÚ, realizuje vysoká škola sama. Vysoké školy však toto navýšení zátěže nevnímají příliš negativně, jelikož je vyvážena jejími přínosy v jiných oblastech.</p>	
Identifikované problémy:	IA.A1; IA.A2; IA.A3
Vazba na navržená doporučení:	A.A; A.B

5.1.7 Rozdíly mezi vysokými školami

Tabulka 5.7: Řešení analytické otázky IA7

Analytická otázka:	IA7: Pokud k výše popsaným efektům dochází jen na některých vysokých školách nebo jejich součástech, je možné vypočítat faktory, které k tomu přispívají (např. míra centralizace/decentralizace procesů, složení rad pro vnitřní hodnocení, vytvoření podpůrných nástrojů atd.)?
Odpověď na AO:	V rámci analýzy nebyly identifikovány výraznější rozdíly v kvalitě výuky, rozdíly v nastavení procesů však mohou představovat rozdíly například v jejich efektivitě, administrativní náročnosti apod.
Zdůvodnění odpovědi:	
<p>Mezi jednotlivými vysokými školami s udělenou institucionální akreditací jsou patrné rozdíly v přístupu k systémům vnitřní kvality a zajišťování akreditačních procesů. Z pohledu výsledku těchto procesů nebyly v současném stavu analyzovány výraznější rozdíly v dopadech na kvalitu výuky. Přesto lze však identifikovat určité oblasti, ve kterých si některé školy vedou lépe než jiné:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nižší administrativní zátěž a větší plynulost procesu u škol s podporou informačních systémů. ▪ Větší plynulost procesů na vysokých školách, které mají pro oblast vnitřní kvality akreditací větší personální zajištění, například v podobě celých oddělení kvality. ▪ Obecně mohou být rozdíly mezi školami způsobeny jejich velikostí, rozhodně to však neznamená, že menší školy nejsou schopny vytvořit studijní program na stejné úrovni kvality. 	
Identifikované problémy:	IA.A1; IA.A2
Vazba na navržená doporučení:	A.A; A.B

5.1.8 Institucionální akreditace a oblasti vzdělávání

Tabulka 5.8: Řešení analytické otázky IA8

Analytická otázka:	<i>IA8: Čím je specifická zkušenost vysokých škol, které získaly institucionální akreditaci pouze pro některé oblasti vzdělávání, ve kterých vzdělání poskytují? Vede získání institucionální akreditace pro některé oblasti k robustnějšímu vnitřnímu zajišťování kvality i v ostatních oblastech? Nedochozí ke zneužívání institucionální akreditace (např. ve snaze uskutečňovat kombinované studijní programy i v případě, kdy nemá vysoká škola institucionální akreditaci pro všechny dotčené oblasti vzdělávání)?</i>
Odpověď na AO:	Vnitřní systémy zajišťování kvality jsou na jednotlivých školách vždy totožné jak pro oblasti vzdělávání, kde jsou studijní programy akreditovány institucionálně, tak oblasti, které podléhají řízení NAÚ.
Zdůvodnění odpovědi:	
<p>Z analýzy vyplývá, že u vysokých škol s institucionální akreditací převládá snaha procesy sjednotit pro všechny studijní programy pouze u některých oblastí vzdělávání, to znamená jak pro ty podléhající institucionální akreditaci, tak pro ty, které jsou akreditovány přes NAÚ. Cílem je stav, kdy nedochází k výrazným rozdílům ve vnitřních procesech. Obecně tak mnohdy dochází k oboustranným přenosům procesů (například vysoké školy využívají v rámci institucionální akreditace pravidla vycházející z akreditace prostřednictvím NAÚ, či naopak může docházet k přenosu procesů z institucionální akreditace do akreditace NAÚ i nad rámec stanovených požadavků).</p> <p>V rámci výzkumu nebylo identifikováno podezření na zneužívání institucionální akreditace. Hodnocené vysoké školy disponují poměrně vysokou úspěšností při akreditaci přes NAÚ, nebyla tak identifikována motivace k provádění například kombinovaných programů za účelem jejich zahrnutí do institucionální akreditace.</p>	
Identifikované problémy:	IA.A1; IA.A2
Vazba na navržená doporučení:	A.A; A.B

5.1.9 Shrnutí odpovědí na analytické otázky

Pro účely případného shrnutí je v následující tabulce uveden přehled odpovědí na jednotlivé analytické otázky v oblasti profesně změřených studijních programů.

Tabulka 5.9: Shrnutí odpovědi na analytické otázky

Analytická otázka:	Odpověď
IA1: Mělo zavedení institucionální akreditace pozitivní vliv na dotvoření vnitřních systémů zajišťování kvality vysokých škol? Vyhodnocují a zlepšují vysoké školy s institucionální akreditací pravidelně své vnitřní systémy zajišťování kvality?	Institucionální akreditace má na nastavení vnitřních systémů zajišťování kvality pozitivní vliv, především v oblasti flexibility a autonomie celého procesu. Nutno však podotknout, že jednotlivé vysoké školy definují stejný proces jak pro oblasti vzdělávání, které mohou akreditovat institucionálně, tak pro oblasti, které musí akreditovat přes NAÚ. Rozdíl je akorát v tom, jestli program schvaluje RVH, nebo NAÚ. Hodnocení procesů institucionální akreditace je na vysokých školách v počátcích a lze předpokládat, že povede k identifikaci a řešení slabých stránek.
IA2: Generují systémy vnitřního hodnocení kvality v rámci institucionální akreditace jednotnou kvalitu procesu akreditace studijních programů? Do jaké míry dochází k nejednotnému uplatňování postupů a kritérií např. mezi součástmi nebo oblastmi vzdělávání?	Institucionální akreditace definuje jednotný proces akreditace. V rámci vysoké školy může docházet k tomu, že mají studijní programy rozdílnou kvalitu vzhledem k jejich specifikům, nicméně nastavené vnitřní systémy zajišťují určitý základní standard kvality.
IA3: Jaký dopad má udělení institucionální akreditace na nově akreditované studijní programy? Vznikají obsahově nové programy, využívající možností institucionální akreditace? Jsou v nových programech uplatňovány nové formy výuky?	Po zavedení řešené novely vznikají obsahově nové studijní programy, nelze však jednoznačně tvrdit, že jsou podmíněny institucionální akreditací. Ta však může akreditaci specificky nových programů procesně ulehčit.
IA4: Došlo u vysokých škol s institucionální akreditací k posílení spolupráce mezi jejími součástmi (např. při uskutečňování studijních programů, ale také v tvůrčích činnostech a jinde)? Vedlo získání institucionální akreditace k posílení sdílené identity vysoké školy a vědomí kolektivní zodpovědnosti za kvalitu všech součástí?	Na vysokých školách došlo v reakci na novelu legislativy k posílení spolupráce jejich jednotlivých částí, nicméně je toto způsobeno především zavedením nových vnitřních systémů zajišťování kvality obecně, ne přímo samotnou institucionální akreditací.
IA5: Vedlo získání institucionální akreditace k větší flexibilitě vysoké školy při přizpůsobování studijních programů novým skutečnostem (nové poznatky, přizpůsobování potřebám trhu práce atd.) a zavádění inovací do vzdělávací činnosti? Mají vysoké školy mechanismy, které inovace ve výuce ve vazbě na proces vnitřního zajišťování kvality podporují?	Institucionální akreditace představuje pro vysoké školy vyšší flexibilitu a autonomii při průběžném přizpůsobování studijních programů, zároveň pro to mají nastavené takové procesy, které diferencují závažnost změn a potřebu jejich schvalování na rozdílných úrovních dle této závažnosti. Na některých vysokých školách je patrné hodnocení studijních programů v intervalu kratším, než je daný zákonem, což umožňuje rychleji reagovat na potřebu změn.
IA6: Vedlo získání institucionální akreditace ke zkrácení akreditačního řízení a snížení jeho administrativní náročnosti?	Institucionální akreditace snižuje délku akreditačního procesu pouze v případě, že je RVH schopna provést finální schválení programu rychleji než NAÚ. Nelze mluvit o snížení administrativní zátěže, jelikož je na vysokých školách proces akreditace totožný pro oba způsoby akreditace, liší se pouze v posledním kroku, tedy v tom, kdo finálně schvaluje studijní program.
IA7: Pokud k výše popsaným efektům dochází jen na některých vysokých školách nebo jejich součástech, je možné vypočítat faktory, které k tomu přispívají (např. míra centralizace/decentralizace procesů, složení rad pro vnitřní hodnocení, vytvoření podpůrných nástrojů atd.)?	V rámci analýzy nebyly identifikovány výraznější rozdíly v kvalitě výuky, rozdíly v nastavení procesů však mohou představovat rozdíly například v jejich efektivitě, administrativní náročnosti apod.

Analytická otázka:	Odpověď
IA8: Čím je specifická zkušenost vysokých škol, které získaly institucionální akreditaci pouze pro některé oblasti vzdělávání, ve kterých vzdělání poskytují? Vede získání institucionální akreditace pro některé oblasti k robustnějšímu vnitřnímu zajišťování kvality i v ostatních oblastech? Nedochozí ke zneužívání institucionální akreditace (např. ve snaze uskutečňovat kombinované studijní programy i v případě, kdy nemá vysoká škola institucionální akreditaci pro všechny dotčené oblasti vzdělávání)?	Vnitřní systémy zajišťování kvality jsou na jednotlivých školách vždy totožné jak pro oblasti vzdělávání, kde jsou studijní programy akreditovány institucionálně, tak oblasti, které podléhají řízení NAÚ.

5.2 Identifikace problémových oblastí

Na základě provedených analytických prací a zodpovězení analytických otázek byly identifikovány hlavní problémy k řešení v oblasti institucionální akreditace. Pro problémy k řešení jsou navržena doporučení v navazující kapitole 5.3.

Tabulka 5.10: Identifikované závěry

Závěr IA.A: Realizace institucionálních akreditací na vysokých školách	
<i>Institucionální akreditace jako nový způsob akreditování studijních programů vyplývá z novely vysokoškolského zákona. Nejprve však musely vysoké školy přijmout nové či aktualizovat stávající vnitřní předpisy, a to v relativně krátkém časovém období, což i přes prodloužení dříve stanovených termínů do určité míry představovalo limit pro plnou efektivitu zavedení tohoto způsobu akreditace a rovněž celého vnitřního systému zajišťování a hodnocení kvality. Na úrovni některých vysokých škol se tak mohou postupně v rámci realizace tohoto způsobu akreditace objevit nedostatky, které buď nebylo možné odhalit v časovém prostoru stanoveném na přípravu tohoto systému, nebo je možné je odhalit až ve skutečném ostrém provozu tohoto systému.</i>	
<u>Dílčí závěry:</u>	
<u>IA.A1</u>	<i>Možná existence nedostatků a slabých míst v nastavení procesu institucionální akreditace, způsobená časovou náročností v době, kdy musely vysoké školy po vstupu řešené novely v platnost vytvořit systém vnitřních předpisů upravujících vnitřní systém zajišťování a hodnocení kvality. Aktuálně chybějící revize nastavení systémů akreditací prostřednictvím institucionální akreditace za účelem ověření jejich funkčnosti. Potřeba revize systémů jak na straně VŠ, tak za podpory NAÚ.</i>
<u>IA.A2</u>	<i>Na úrovních některých škol jsou systémy institucionální akreditace sestaveny z požadavků přesahujících povinný rámec daný zákonem o vysokých školách. Může tak vznikat nadměrné administrativní a finanční zatížení tímto systémem, což jde do určité míry proti záměru této novely a Dlouhodobého záměru MŠMT.</i>
<u>IA.A3</u>	<i>Institucionální akreditace nemá pozitivní dopad na snižování délky akreditačního procesu, jelikož jsou akreditační procesy totožné s procesy, které mají školy nastaveny pro akreditaci NAÚ. K určitému zrychlení může dojít v případě, že RVH schválí program rychleji, než by jej schválilo NAÚ. Na rozsah administrativní náročnosti nemá institucionální akreditace v porovnání s akreditací NAÚ vliv.</i>
<u>IA.A4</u>	<i>Riziko nižší kvality některých studijních programů akreditovaných institucionálně. Objevují se případy, kdy vysoká škola přiznává, že některé programy byly akreditovány (byť ne na maximálně možnou dobu), i když nebyla dosažena plně požadovaná kvalita, jelikož je v těchto programech dlouhodobý zájem studentů o studium. Je tedy otázkou, zdali budou vnitřní systémy zajišťování a hodnocení kvality schopny zajistit odstranění těchto nedostatků, aby byla zajištěna kvalita studijních programů v rámci institucionální akreditace.</i>

5.3 Návrhy doporučení pro řešení problémových oblastí

V návaznosti na identifikované problémové oblasti jsou navržena doporučení pro jejich řešení.

Tabulka 5.11: Návrh doporučení v oblasti institucionální akreditace

Hlavní závěry		Doporučení		
Závěr	Kód	Doporučení	Odpovědnost	Priorita/Časovost
Závěr IA.A: Realizace institucionálních akreditací na vysokých školách Institucionální akreditace byla v návaznosti na novelu vysokoškolského zákona v určitém časovém období, které do určité míry představovalo limit pro plnou efektivitu zavedení tohoto systému, i přes prodloužení dříve stanovených termínů. Na úrovni některých škol se tak mohou postupně v rámci realizace tohoto způsobu akreditace nedostatky, které buď nebylo možné odhalit v časovém prostoru stanoveném na přípravu tohoto systému, nebo je možné je odhalit až ve skutečném ostrém provozu tohoto systému.	A.A	Realizovat ve spolupráci s vysokými školami průběžné hodnocení nastavených systémů institucionálních akreditací za účelem zefektivnění procesů, snižování administrativní zátěže a zároveň za účelem kontroly kvality výsledků této akreditace.	MŠMT/NAÚ	Průběžná
	A.B	Podporovat sdílení dobré praxe v oblasti realizace procesů v rámci institucionální akreditace.	MŠMT	Dlouhodobá
	A.C	Nastavit a důsledně realizovat kontrolní mechanismy studijních programů akreditovaných institucionálně, například k odhalení programů složených z více oblastí vzdělávání, z nichž některé nejsou předmětem institucionální akreditace dané vysoké školy.	NAÚ	Průběžná

5.4 Identifikované příklady dobré praxe

V následujících tabulkách jsou interpretovány různé přístupy k procesům a činnostem v oblasti institucionální akreditace. Tyto příklady slouží jako výběr pro bližší vhled fungování vysokých škol v této oblasti na základě konkrétních případů. Příklady dobré praxe byly využity při návrhu doporučení v rámci tohoto výsledku.

Tabulka 5.12: Příklad dobré praxe – sjednocení procesů pro institucionální akreditaci a akreditaci NAÚ

V případě vysokých škol, které mají schválenou institucionální akreditaci pouze pro určité oblasti vzdělávání, a část studijních programů tak akreditují prostřednictvím NAÚ, je dobrou praxí sjednocení celého procesu akreditace pro oba tyto případy. Celý proces akreditace je tak totožný, jediným rozdílem je, jestli finální hodnocení a rozhodnutí realizuje RVH vysoké školy, nebo NAÚ. Takovéto sjednocení pro akreditační procesy na úrovni vysoké školy přináší následující pozitivní dopady:

- Sjednocení postupu eliminuje případné metodické nejasnosti a případnou administrativní zátěž, která by mohla být způsobena rozdílným přístupem k akreditačnímu procesu.
- Srovnatelnost kvality mezi studijními programy bez vazby na způsob akreditace.
- Zajištění transparentnosti akreditačního procesu, eliminace možných názorů na relevanci a důslednost procesu při akreditaci studijních programů přes institucionální akreditaci.

Tabulka 5.13: Příklad dobré praxe – digitalizace agendy akreditačního procesu

Institucionální akreditace je v současné době zavedená zejména na velkých univerzitách s velkým počtem studijních programů. Ve své podstatě lze říci, že institucionální akreditace pro vysokou školu znamená navýšení administrativní zátěže, jelikož celý proces přípravy akreditačního spisu bývá totožný jako v případě akreditace NAÚ, ale vysoká škola musí sama provést i závěrečný krok, kterým je schválení programu a udělení akreditace. V rámci analýzy byly identifikovány přístupy, které pomáhají administrativní zátěž vysokým školám snižovat a celý proces akreditace tak výrazně urychlit.

Hlavními nástroji pro snižování administrativní zátěže na vysokých školách, a to nejen při akreditacích, ale při většině procesních náležitostí, je digitalizace agendy a využití informačních systémů. K funkcím těchto systémů, které přispívají ke snižování administrativní zátěže u akreditačních a reakreditačních, patří především:

- Elektronická podoba relevantních formulářů přímo v informačních systémech.
- Možnost do formulářů automaticky nahrát všechna data, která jsou v informačním systému dostupná.
- Automatické generování kompletních akreditačních spisů.
- Jednoduché sdílení dokumentů mezi všechny relevantní aktéry celého procesu.
- Možnost sledovat a kontrolovat průběh celého procesu skrze informační systém, což zajišťuje transparentnost a zároveň zajišťuje informovanost všech relevantních osob o jejich úkolech.

Obdobný přístup k digitalizaci lze sledovat i v dalších oblastech činnosti na vysokých školách, bez závislosti na typu akreditace. Jedná se například o digitalizaci procesů hodnocení vzdělávací činnosti, organizace a realizace studentských praxí apod.

Seznam tabulek a příloh

Tabulka 1.1: Harmonogram řešení výsledku Vsohrn – institucionální akreditace	7
Tabulka 2.1: Přehled vysokých škol zapojených do spolupráce včetně počtu studijních programů	8
Tabulka 4.1: Přehled provedených aktivit sběru primárních dat včetně popisu cílových skupin	10
Tabulka 4.2: Účastníci odborného workshopu.....	13
Tabulka 5.1: Řešení analytické otázky IA1.....	14
Tabulka 5.2: Řešení analytické otázky IA2.....	15
Tabulka 5.3: Řešení analytické otázky IA3.....	16
Tabulka 5.4: Řešení analytické otázky IA4.....	16
Tabulka 5.5: Řešení analytické otázky IA5.....	17
Tabulka 5.6: Řešení analytické otázky IA6.....	19
Tabulka 5.7: Řešení analytické otázky IA7.....	19
Tabulka 5.8: Řešení analytické otázky IA8.....	20
Tabulka 5.9: Shrnutí odpovědi na analytické otázky.....	21
Tabulka 5.10: Identifikované závěry.....	23
Tabulka 5.11: Návrh doporučení v oblasti institucionální akreditace.....	24
Tabulka 5.12: Příklad dobré praxe – sjednocení procesů pro institucionální akreditaci a akreditaci NAÚ	25
Tabulka 5.13: Příklad dobré praxe – digitalizace agendy akreditačního procesu.....	25
Příloha 1: Scénář pro realizaci polostrukturovaných rozhovorů.....	27
Příloha 2: Scénář pro realizaci fokusních skupin	35
Příloha 3: Dotazník využitý v rámci dotazníkového šetření, které bylo součástí sběru primárních dat.....	39

Přílohy

Příloha 1: Scénář pro realizaci polostrukturovaných rozhovorů

Scénář tazatele pro polostrukturovaný rozhovor v rámci projektu

TITSMSMT933: Hodnocení dopadu systémových změn ve vysokém školství od roku 2016

Cíl analýzy: Cílem analýzy je zjistit a ověřit, jakým způsobem ovlivnily změny, způsobené novou legislativní úpravou v některých segmentech vysokého školství, nastavení studijních programů, a také zjistit dopady na hlavní aktéry, tj. na vysoké školy. Zjistit dopady institucionálních akreditací a zvýšených nároků na vnitřní řízení kvality na vysokých školách (struktura studijních programů, především u nově vzniklých programů, vnitřní procesy). Zmapovat vývoj profesně zaměřených studijních programů a parametrů, ve kterých se liší od akademických studijních programů.

Metoda analýzy: Polostrukturovaný rozhovor

Cílová skupina: Zástupci vedení na vysokých školách (úroveň vysoká škola; fakulta; katedra); členové rady pro vnitřní hodnocení; případně relevantní neakademičtí pracovníci. V rámci každé vysoké školy by mělo proběhnout minimálně 5 rozhovorů.

Úvod: (5 minut)

Účelem úvodního bloku je stručné představení analýzy, tazatele a uvedení respondenta do způsobu vedení rozhovoru.

Moderátor přivítá účastníky, představí sebe, téma diskuze a připomene respondentům její pravidla:

- Vše – důvěrné, anonymita respondentů.
- Vše – pro nás důležité, proto každý názor je správný.
- Rozhovor bude zaznamenáván.
- Výsledky budou agregovány za všechny školy, budou interpretovány v obecné rovině.
- Fokální skupina je pouze jednou z aktivit, na jejichž základě budou zpracovány analytické výstupy.

Blok A: Vnitřní systémy zajišťování kvality

Cílem bloku A je zjistit, jaký mají zvýšené nároky na vnitřní řízení kvality na vysokých školách vliv na proces akreditace studijních programů či uskutečňování studijních programů, a to jak v oblasti návrhové (struktura nově akreditovaných studijních programů), tak v oblasti procesní (vlastní schvalovací proces a hodnocení uskutečňování studijních programů).

- A1. Vnímáte kritéria pro hodnocení kvality činnosti vysokých škol jako jednoznačná a transparentní, nebo podle Vás existuje prostor pro odlišnosti mezi vysokými školami?
(Relevance na otázky ze ZD: Zakotvila změna legislativy jednoznačná a transparentní kritéria pro hodnocení kvality činnosti vysokých škol? Existují významné odlišnosti v nastavení mechanismů zajišťování kvality a v kritériích kvality mezi jednotlivými školami? Vedlo zavedení vnitřních mechanismů zajišťování kvality

k těsnějšímu propojení kritérií pro hodnocení studijních programů se specifickou misí a profilem vysoké školy?)

A2. V čem spatřujete pozitiva a negativa vnitřních systémů řízení kvality na Vaší škole?

A3. Jaké konkrétní nástroje a mechanismy využíváte v rámci vnitřního systému zajišťování kvality na Vaší škole?

(Relevance na otázky ze ZD: Jaké konkrétní nástroje a mechanismy zajišťování kvality jsou považovány za (ne)efektivní? Co lze považovat za dobrou praxi? Které problematické aspekty relevantních předpisů navrhují vysoké školy změnit?)

A4. Jaký vliv mají systémy vnitřního řízení kvality na studijní programy?

(Relevance na otázky ze ZD: Jaký vliv měly systémové změny na vnitřní strukturu studijních programů (re-)akreditovaných podle nových předpisů? Došlo ke změně nastavení profilů absolventa, včetně kompetencí a výsledků učení? Do jaké míry docházelo k pouhému překlopení původních studijních oborů do nových studijních programů (např. formou specializace), bez substantivních změn? Vytvořily systémové změny příležitost pro tvorbu progresivních studijních programů?)

A5. Došlo vlivem vnitřních systémů kvality ke zvýšení úspěšnosti v rámci akreditací NAÚ?

(Relevance na otázky ze ZD: Generují systémy vnitřního zajišťování a hodnocení kvality žádosti o akreditace studijních programů s nízkou mírou neúspěšnosti při akreditačním řízení u NAÚ? Dochází ke zlepšení poměru mezi počtem podaných a pozitivně ukončených žádostech o akreditace studijních programů?)

A6. Jaký je dopad na administrativní zátěž spojenou s akreditací studijních programů nebo hodnocením kvality uskutečňování studijních programů?

(Relevance na otázky ze ZD: Došlo změnou legislativy ke snížení administrativní a personální náročnosti spojené se schvalováním/akreditací studijních programů? Došlo ke snížení administrativní zátěže akademických pracovníků, díky čemuž mohou věnovat více času činnostem souvisejícím s výukou nebo výzkumem?)

Blok B: Institucionální akreditace

Cílem bloku B je zjistit, jaký dopad má institucionální akreditace na proces akreditace studijních programů, a to jak v oblasti návrhové (struktura nově akreditovaných studijních programů), tak v oblasti procesní (vlastní schvalovací proces). Blok je relevantní pouze pro vysoké školy s institucionální akreditací.

B1. Jaká byla motivace vysoké školy k podání žádosti o udělení institucionální akreditace?

B2. Jaký je dopad zavedení institucionální akreditace na vnitřní systémy zajišťování kvality na Vaší škole?

(Relevance na otázky ze ZD: Mělo zavedení institucionální akreditace pozitivní vliv na dotvoření vnitřních systémů zajišťování kvality vysokých škol? Vyhodnocují a zlepšují vysoké školy s institucionální akreditací pravidelně své vnitřní systémy zajišťování kvality?)

- B3. Generují systémy vnitřního hodnocení kvality v rámci institucionální akreditace jednotnou kvalitu procesu akreditace studijních programů na Vaší škole?
(Relevance na otázky ze ZD: Generují systémy vnitřního hodnocení kvality v rámci institucionální akreditace jednotnou kvalitu procesu akreditace studijních programů? Do jaké míry dochází k nejednotnému uplatňování postupů a kritérií např. mezi součástmi nebo oblastmi vzdělávání?)
- B4. Umožnila institucionální akreditace provedení změn v takto nově akreditovaných programech, a pokud ano, k jakým změnám došlo?
(Relevance na otázky ze ZD: Jaký dopad má udělení institucionální akreditace na nově akreditované studijní programy? Vznikají obsahově nové programy, využívající možností institucionální akreditace? Jsou v nových programech uplatňovány nové formy výuky?)
- B5. Došlo vlivem zavedení institucionální akreditace ke zlepšení spolupráce mezi jednotlivými součástmi vysoké školy?
(Relevance na otázky ze ZD: Došlo u vysokých škol s institucionální akreditací k posílení spolupráce mezi jejími součástmi (např. při uskutečňování studijních programů, ale také v tvůrčích činnostech a jině)? Vedlo získání institucionální akreditace k posílení sdílené identity vysoké školy a vědomí kolektivní zodpovědnosti za kvalitu všech součástí?)
- B6. Vedlo získání institucionální akreditace k větší flexibilitě vysoké školy při přizpůsobování studijních programů novým skutečnostem a zavádění inovací do vzdělávací činnosti?
(Relevance na otázky ze ZD: Vedlo získání institucionální akreditace k větší flexibilitě vysoké školy při přizpůsobování studijních programů novým skutečnostem (nové poznatky, přizpůsobování potřebám trhu práce atd.) a zavádění inovací do vzdělávací činnosti? Mají vysoké školy mechanismy, které inovace ve výuce ve vazbě na proces vnitřního zajišťování kvality podporují?)
- B7. Vedlo získání institucionální akreditace ke zkrácení akreditačního řízení a snížení jeho administrativní náročnosti?

Blok C: Profesní studijní programy

Cílem bloku C je zmapovat vývoj profesně zaměřených studijních programů a odlišnosti v přístupech jednotlivých vysokých škol k rozdílům profesních a akademických studijních programů. To bude zahrnovat analýzu struktury předmětů, zapojení odborníků z praxe do výuky či nastavení odborné praxe.

- C1. Co Vaši univerzitu motivovalo k tomu, aby akreditovala část studijních programů jako profesně zaměřené?
(Relevance na otázky ze ZD: Co vysoké školy motivuje k akreditaci studijních programů v profesním profilu, a co je od toho naopak odrazuje?)
- *Dlouhodobě nabízíme studijní programy v rámci regulovaných povolání, takže to byla přirozená reakce na novelu vysokoškolského zákona.*
 - *Požadavkem je tvůrčí činnost, která má širší rozměr, což jsme schopni zabezpečit mnohem lépe než pouze vědecko-výzkumnou činnost, jež je vyžadována u akademicky zaměřených studijních programů.*
 - *Dosavadní tradice spolupráce s praxí při uskutečňování studijních programů.*
 - *Přímá konkurence VOŠ s možností získání plnohodnotného akademického titulu, navíc s potenciálním pokračováním studia v navazujícím magisterském studiu.*

C2. Existují určité bariéry, které by Vaši univerzitu odrazovaly od úmyslu nabízet profesně zaměřené studijní programy? Pokud ano, jaké?

(Relevance na otázky ze ZD: Co vysoké školy motivuje k akreditaci studijních programů v profesním profilu, a co je od toho naopak odrazuje?)

- Bude to něco jenom jako hochschule?
- Tím, že je u akademicky zaměřených SP kladen větší důraz na vědecko-výzkumnou činnost, nebudou mít vysoké školy obavy, že by v budoucnu mohly přicházet o finanční zdroje plynoucí na podporu VaV (např. Institucionální podpora dlouhodobého koncepčního rozvoje vědeckovýzkumné činnosti)? Nebo může být nižší i příspěvek na vzdělávací činnost v rámci ukazatele K.
- Není spojena s uskutečňováním profesních studijních programů větší administrativní zátěž spojená se zabezpečováním odborných praxí?
- Zapojení odborníků z praxe může představovat riziko jejich větší fluktuace či ohrožení personálního zabezpečení výuky ve srovnání s relativně stabilními akademickými pracovníky.
- S ohledem na vysokou poptávku po našich absolventech už během studia není nutné jít cestou profesně zaměřených studijních programů a komplikovat si život.
- Odborná praxe může bránit zahraničním mobilitám studentů.

C3. Jaké jsou dle Vašeho názoru výhody (silné stránky) a nevýhody (slabé stránky) profesně zaměřených studijních programů vůči akademicky zaměřeným studijním programům?

- Je třeba rozvinout v rámci diskuze.

C4. Jsou u realizace profesně zaměřených studijních programů v rámci stejné oblasti vzdělávání patrné výrazné rozdíly oproti akademicky zaměřeným studijním programům? Pokud ano, v čem tyto rozdíly podle Vás spočívají?

(Relevance na otázky ze ZD: Odpovídají profesně zaměřené studijní programy definici a standardům tohoto typu studijního programu a očekáváním na něj kladeným? Odlišují se profesní programy substantivně od akademických studijních programů jak v metodách výuky, tak v profilu absolventa a vymezení cílů učení?)

C5. Co by mohlo vysoké školy motivovat k tomu, aby nabízely profesně orientované studijní programy, resp. aby u stávajících akademicky zaměřených studijních programů uvažovaly o jejich reakreditaci do podoby profesně orientovaných studijních programů či vytvářely zcela nové profesně zaměřené studijní programy?

(Relevance na otázky ze ZD: Co by napomohlo vyššímu využívání profesního profilu u programů, které připravují absolventy pro konkrétní povolání a jsou zaměřené na rozvoj profesních kompetencí, ale v současnosti jsou akreditované jako akademické?)

Blok D: Shrnutí:

D1. Moderátor shrne hlavní poznatky vyplývající z fokusní skupiny a otevře diskusi v případě, že budou účastníci chtít doplnit další poznatky.

D2. Napadají Vás nějaké příklady dobré praxe z realizace akreditací studijních programů, z Vašich zkušeností při akreditaci programů na Vaší škole?

Scénář tazatele pro polostrukturovaný rozhovor v rámci projektu

TITSMSMT933: Hodnocení dopadu systémových změn ve vysokém školství od roku 2016

- Cíl analýzy:** Cílem analýzy je zjistit a ověřit, jakým způsobem ovlivnily změny způsobené novou legislativní úpravou v některých segmentech vysokého školství nastavení studijních programů a také zjistit dopady na hlavní aktéry, tj. na vysoké školy. Zjistit dopady institucionálních akreditací a zvýšených nároků na vnitřní řízení kvality na vysokých školách (struktura studijních programů, především u nově vzniklých programů, vnitřní procesy). Zmapovat vývoj profesně zaměřených studijních programů a parametrů, ve kterých se liší od akademických studijních programů.
- Metoda analýzy:** Polostrukturovaný rozhovor
- Cílová skupina:** Zástupci zaměstnavatelů spolupracujících s VŠ v rámci zajišťování praktické výuky
- Cíl šetření:** Cílem aktivity je identifikovat pohled na spolupráci VŠ a zaměstnavatelů při zajišťování odborné praktické výuky v rámci studijních profesních programů s praxí.

Úvod: (5 minut)

Účelem úvodního bloku je stručné představení analýzy, tazatele a uvedení respondenta do způsobu vedení rozhovoru.

Moderátor přivítá účastníky, představí sebe, téma diskuze a připomene respondentům její pravidla:

- Vše – důvěrné, anonymita respondentů.
- Vše – pro nás důležité, proto každý názor je správný.
- Rozhovor bude zaznamenáván.
- Výsledky budou agregovány a budou interpretovány v obecné rovině.

Blok A: Praxe a praktická výuka v rámci studijních programů na VŠ

Cílem bloku A je identifikovat stav a náležitosti spolupráce zaměstnavatelů a vysokých škol v rámci realizace praxe a praktické výuky.

- A1. Je odborná praxe u profesních studijních programů institucionálně zajištěna ze strany vysoké školy, nebo jsou zaměstnavatelé oslovováni spíše individuálně ze strany studentů?
- A2. Je ze strany vysoké školy ustanoven supervisor, ať už jeden pro všechny studenty či jeden pro jednoho konkrétního studenta?
- A3. Přichází studenti na praxi v rámci možností dostatečně připraveni?

(Např. teoretický základ pro výkon praxe, znalost základních procesů apod.).

A4. Existuje spolupráce mezi vysokou školou a poskytovateli odborných praxí při vytváření témat závěrečných prací?

(Jsou závěrečné práce, respektive jejich témata, realizovány v souladu s aktuálními potřebami praxe?)

A5. Zpětná vazba – zajímají se vysoké školy reálně o průběh odborných praxí, či se zpětná vazba omezuje na písemné potvrzení o vykonání odborné praxe studentem, zpravidla formou krátkého dotazníku.

A6. Jsou zástupci zaměstnavatelů, u kterých probíhají odborné praxe, zapojeni do přípravy žádosti o akreditaci studijního programu či do samotného výukového procesu, např. ve formě zapojení odborníků z praxe na přípravě a realizaci studijního programu nebo jejich zapojení formou zvaných přednášek?

A7. Jaké jsou zkušenosti poskytovatelů odborných praxí (jak pozitivní, tak i negativní) s těmito praxemi, a to zejména ve vztahu k jejich délce, která je výrazně větší než u akademicky zaměřených studijních programů. Nepředstavuje to administrativní a personální zátěž?

A8. Je absolvent profesně zaměřeného studijního programu lépe připraven na výkon povolání, než student akademicky zaměřeného studijního programu?

Nemůže nastat situace, že takový absolvent bude sice moci vykazovat určitou délku vykonané odborné praxe, ale jeho získané dovednosti a znalosti, jež získal v rámci této praxe, budou v jiném rozsahu a na jiné úrovni, než od něj bude požadovat jiný zaměstnavatel, z čehož následně vyplyne, že jeho odborná výchova bude v konečném důsledku složitější a náročnější ve srovnání s absolventem akademicky zaměřeného studijního programu, kde jsou požadavky na odbornou praxi nižší?

A9. Jakému počtu studentů, kteří u daného zaměstnavatele vykonali odbornou praxi, byla danými zaměstnavateli, po úspěšném absolvování studia, nabídnuta pracovní pozice v dané firmě či instituci? Popřípadě zvažují zaměstnavatelé tuto možnost u probíhající praktické výuky?

*Scénář tazatele pro polostrukturovaný rozhovor v rámci projektu***TITSMSMT933: Hodnocení dopadu systémových změn ve vysokém školství od roku 2016**

- Cíl analýzy:** Cílem analýzy je zjistit a ověřit, jakým způsobem ovlivnily změny, způsobené novou legislativní úpravou v některých segmentech vysokého školství, nastavení studijních programů, a také zjistit dopady na hlavní aktéry, tj. na vysoké školy. Zjistit dopady institucionálních akreditací a zvýšených nároků na vnitřní řízení kvality na vysokých školách (struktura studijních programů, především u nově vzniklých programů, vnitřní procesy). Zmapovat vývoj profesně zaměřených studijních programů a parametrů, ve kterých se liší od akademických studijních programů.
- Metoda analýzy:** Polostrukturovaný rozhovor
- Cílová skupina:** Zástupci Národního akreditačního úřadu (NAÚ)
- Cíl šetření:** Cílem aktivity je zjistit, jakým způsobem změny spojené se systémy vnitřní kvality dopadají na kvalitu studijních programů, které jsou na NAÚ zasílány v podobě žádostí o akreditaci. Identifikovat silné a slabé stránky takto akreditovaných studijních programů z pohledu NAÚ, identifikovat nejvýraznější a nejčastější chyby předkládaných žádostí o akreditaci. Identifikovat silná a slabá místa akreditačního procesu jak na straně VŠ, tak na straně NAÚ.

Úvod: (5 minut)

Účelem úvodního bloku je stručné představení analýzy, tazatele a uvedení respondenta do způsobu vedení rozhovoru.

Moderátor přivítá účastníky, představí sebe, téma diskuze a připomene respondentům její pravidla:

- Vše – důvěrné, anonymita respondentů.
- Vše – pro nás důležité, proto každý názor je správný.
- Rozhovor bude zaznamenáván.
- Výsledky budou agregovány a budou interpretovány v obecné rovině.

Blok A: Systémy zajišťování kvality a jejich vliv na kvalitu studijních programů akreditovaných NAÚ

Cílem bloku A je zjistit, jakým způsobem z pohledu NAÚ přispívají vnitřní systémy zajišťování kvality ke kvalitě studijních programů předkládaných NAÚ k akreditaci.

- A1. Jsou systémy zajišťování kvality, které vysoké školy implementovaly na základě novely vysokoškolského zákona, funkční?
- A2. Přinesly systémy zajišťování kvality, které vysoké školy implementovaly na základě novely vysokoškolského zákona, vyšší kvalitu žádostí o akreditaci studijních programů?
- A3. Jaké jsou nejčastější nedostatky v žádostech o akreditaci studijních programů, které přicházejí na NAÚ?

A4. Existují na straně NAÚ bariéry, které limitují možnost efektivně a věcně správně hodnotit všechny programy, které jdou NAÚ k akreditaci?

(Např. časová náročnost procesu a s tím související dlouhé lhůty akreditací, nedostatek kvalitních hodnotitelů a jejich relevance ke všem studijním programům, nemožnost efektivně zohlednit náležitosti specifických oborů apod.).

Blok B: Institucionální akreditace

Cílem bloku B je zjistit, jakým způsobem vysoké školy dodržují standardy kvality v případě akreditace studijních programů skrze institucionální akreditace.

- B1. V případě, že vysoká škola získala institucionální akreditaci, jsou v praxi dodržována pravidla zajišťování kvality? Nebo jsou indicie či zjištění, že nejsou dodržována?
- B2. V případě, že vysoká škola získala institucionální akreditaci, jsou akreditované studijní programy v souladu se standardy, kterými se při posuzování žádostí o udělení akreditace řídí NAÚ?
- B3. V případě, že vysoká škola získala institucionální akreditaci, odpovídají akreditované studijní programy dané oblasti vzdělávání, pro kterou tento typ akreditace vysoká škola získala? Vnímá NAÚ, že u některých vysokých škol institucionální akreditace podporuje mezifakultní spolupráci při vytváření studijních programů?
- B4. Jaká jsou nejčastěji zjištěná pochybení, k nimž dochází v rámci vnitřního akreditačního procesu realizovaného v rámci institucionální akreditace?
- B5. Jsou nějaké příklady dobré praxe vnitřního akreditačního procesu v rámci institucionální akreditace?

Blok C: Profesně zaměřené studijní programy

Cílem bloku C je identifikovat rozdíly ve standardech kvality a procesech akreditace mezi akademicky a profesně zaměřenými studijními programy.

- C1. Vnímají vysoké školy rozdíly ve standardech profesně a akademicky zaměřených studijních programů? *Nejsou náznaky, že nižší požadavky na vědecko-výzkumnou a tvůrčí činnost akademických pracovníků, resp. na dosaženou vědeckou hodnost, vedou vysoké školy se slabší výzkumnou a tvůrčí činností či „slabším“ personálním obsazením spíše k předkládání žádostí o akreditaci profesně zaměřených studijních programů, kde vidí větší šanci na úspěšnou akreditaci?*
- C2. Jaké jsou rozdíly v přístupu NAÚ k hodnocení žádostí akademicky a profesně zaměřeného studijního programu?
- C3. Existují příklady dobré praxe, kdy vznikají jedinečné profesně zaměřené studijní programy, které odpovídají této orientaci studijního programu?

Příloha 2: Scénář pro realizaci fokusních skupin

Scénář moderátora pro fokusní skupinu v rámci projektu

TITSMSMT933: Hodnocení dopadu systémových změn ve vysokém školství od roku 2016

Cíl analýzy: Cílem analýzy je zjistit a ověřit, jakým způsobem ovlivnily změny, způsobené novou legislativní úpravou v některých segmentech vysokého školství, nastavení studijních programů, a také zjistit dopady na hlavní aktéry, tj. na vysoké školy. Zjistit dopady institucionálních akreditací a zvýšených nároků na vnitřní řízení kvality na vysokých školách (struktura studijních programů, především u nově vzniklých programů, vnitřní procesy). Zmapovat vývoj profesně zaměřených studijních programů a parametrů, ve kterých se liší od akademických studijních programů.

Metoda analýzy: Fokusní skupina

Cílová skupina: Vedoucí kateder a garanti studijních programů. V rámci fokusní skupiny se předpokládá účast 6 až 10 zástupců cílové skupiny.

Úvod: (5 minut)

Účelem úvodního bloku je stručné představení analýzy, moderátorů diskuze a dále také uvolnění respondentů, zajistit, aby se cítili dobře a byli připraveni k diskuzi.

Moderátor přivítá účastníky, představí sebe, téma diskuze a připomene respondentům její pravidla:

- Vše – důvěrné, anonymita respondentů.
- Vše – pro nás důležité, proto každý názor je správný.
- Během diskuze mluví vždy pouze jedna osoba, diskusi řídí moderátor.
- Diskuze potrvá maximálně 120 min.
- Diskuze bude pozorována a zaznamenávána.
- Výsledky budou agregovány za všechny školy, budou interpretovány v obecné rovině.
- Fokusní skupina je pouze jednou z aktivit, na jejichž základě budou zpracovány analytické výstupy.

Blok A: Vnitřní systémy zajišťování kvality a institucionální akreditace

Cílem bloku je zjistit, jaký mají zvýšené nároky na vnitřní řízení kvality na vysokých školách vliv na proces akreditace studijních programů a uskutečňování studijních programů, a to jak v oblasti návrhové (struktura nově akreditovaných studijních programů), tak v oblasti procesní (vlastní schvalovací proces či hodnocení kvality uskutečňování studijních programů). U vysokých škol s institucionální akreditací se v rámci bloku také zjišťuje, jaký dopad má institucionální akreditace na proces akreditace studijních programů, a to jak v oblasti návrhové (struktura nově akreditovaných studijních programů), tak v oblasti procesní (vlastní schvalovací proces). Otázky A5, A6 a A7 jsou relevantní pouze pro VŠ, které mají institucionální akreditaci.

- A1. V čem spatřujete pozitiva a negativa vnitřních systémů řízení kvality na Vaší škole?
- A2. Jaký vliv mají systémy vnitřního řízení kvality na studijní programy?
(Relevance na otázky ze ZD: Jaký vliv měly systémové změny na vnitřní strukturu studijních programů (re-)akreditovaných podle nových předpisů? Došlo ke změně nastavení profilů absolventa, včetně kompetencí a výsledků učení? Do jaké míry docházelo k pouhému překlopení původních studijních oborů do nových studijních programů (např. formou specializace), bez substantivních změn? Vytvořily systémové změny příležitost pro tvorbu progresivních studijních programů?)
- A3. Jaký je dopad na administrativní zátěž spojenou s akreditací studijních programů nebo hodnocením kvality uskutečňování studijních programů?
(Relevance na otázky ze ZD: Došlo změnou legislativy ke snížení administrativní a personální náročnosti spojené se schvalováním/akreditací studijních programů? Došlo ke snížení administrativní zátěže akademických pracovníků, díky čemuž mohou věnovat více času činnostem souvisejícím s výukou nebo výzkumem?)
- A4. Jaký je dopad systémových změn na reálnou výuku na Vaší vysoké škole?
(Relevance na otázky ze ZD: Jaký je dopad systémových změn na reálnou výuku? Je kladen větší důraz na kvalitu výuky? Projevily se změny v profesních i v akademických studijních programech?)
- A5. Došlo vlivem zavedení institucionální akreditace ke zlepšení spolupráce mezi jednotlivými součástmi vysoké školy?
(Relevance na otázky ze ZD: Došlo u vysokých škol s institucionální akreditací k posílení spolupráce mezi jejími součástmi (např. při uskutečňování studijních programů, ale také v tvůrčích činnostech a jinde)? Vedlo získání institucionální akreditace k posílení sdílené identity vysoké školy a vědomí kolektivní zodpovědnosti za kvalitu všech součástí?)
- A6. Vedlo získání institucionální akreditace k větší flexibilitě vysoké školy při přizpůsobování studijních programů novým skutečnostem a zavádění inovací do vzdělávací činnosti?
(Relevance na otázky ze ZD: Vedlo získání institucionální akreditace k větší flexibilitě vysoké školy při přizpůsobování studijních programů novým skutečnostem (nové poznatky, přizpůsobování potřebám trhu práce atd.) a zavádění inovací do vzdělávací činnosti? Mají vysoké školy mechanismy, které inovace ve výuce ve vazbě na proces vnitřního zajišťování kvality podporují?)
- A7. Vedlo získání institucionální akreditace ke zkrácení akreditačního řízení a snížení jeho administrativní náročnosti?

Blok B: Profesní studijní programy

Cílem bloku C je zmapovat vývoj profesně zaměřených studijních programů a odlišnosti v přístupech jednotlivých vysokých škol k rozdílům profesních a akademických studijních programů. To bude zahrnovat analýzu struktury předmětů, zapojení odborníků z praxe do výuky či nastavení odborné praxe.

- B1. Co Vaši univerzitu motivovalo k tomu, aby akreditovala část studijních programů jako profesně zaměřené?
(Relevance na otázky ze ZD: Co vysoké školy motivuje k akreditaci studijních programů v profesním profilu a co je od toho naopak odrazuje?)

- *Dlouhodobě nabízíme studijní programy v rámci regulovaných povolání, takže to byla přirozená reakce na novelu vysokoškolského zákona.*
 - *Požadavkem je tvůrčí činnost, která má širší rozměr, což jsme schopni zabezpečit mnohem lépe než pouze vědecko-výzkumnou činnost, jež je vyžadována u akademicky zaměřených studijních programů.*
 - *Dosavadní tradice spolupráce s praxí při uskutečňování studijních programů.*
 - *Přímá konkurence VOŠ s možností získání plnohodnotného akademického titulu, navíc s potenciálním pokračováním studia v navazujícím magisterském studiu.*
- B2. Existují určité bariéry, které by Vaši univerzitu odrazovaly od úmyslu nabízet profesně zaměřené studijní programy? Pokud ano, jaké?
(Relevance na otázky ze ZD: Co vysoké školy motivuje k akreditaci studijních programů v profesním profilu a co je od toho naopak odrazuje?)
- *Bude to něco jenom jako hochschule?*
 - *Tím, že je u akademicky zaměřených SP kladen větší důraz na vědecko-výzkumnou činnost, nebudou mít vysoké školy obavy, že by v budoucnu mohly přicházet o finanční zdroje plynoucí na podporu VaV (např. Institucionální podpora dlouhodobého koncepčního rozvoje vědeckovýzkumné činnosti)? Nebo může být nižší i příspěvek na vzdělávací činnost v rámci ukazatele K.*
 - *Není spojena s uskutečňováním profesních studijních programů větší administrativní zátěž spojená se zabezpečováním odborných praxí?*
 - *Zapojení odborníků z praxe může představovat riziko jejich větší fluktuace či ohrožení personálního zabezpečení výuky ve srovnání s relativně stabilními akademickými pracovníky.*
 - *S ohledem na vysokou poptávku po našich absolventech už během studia není nutné jít cestou profesně zaměřených studijních programů a komplikovat si život.*
 - *Odborná praxe může bránit zahraničním mobilitám studentů.*
- B3. Jaké jsou dle Vašeho názoru výhody (silné stránky) a nevýhody (slabé stránky) profesně zaměřených studijních programů vůči akademicky zaměřeným studijním programům?
- *Je třeba rozvinout v rámci diskuze.*
- B4. Podporují skutečně profesně zaměřené studijní programy zvládnutí praktických dovedností potřebných k výkonu povolání ve větším rozsahu než akademické studijní programy a pokud ano, jakým způsobem a v jaké oblasti?
- B5. Jakým způsobem probíhá u profesních studijních programů praktická výuka?
(Relevance k otázkám ze ZD: Jakým způsobem jsou realizovány profesně zaměřené programy? Dochází k uplatnění odborníků z praxe, zajišťování reflektovaných praxí atd.? Jsou odborníci z praxe skutečnými odborníky, nebo jsou spíše obcházeny kvalifikační požadavky stanovené pro akademické pracovníky? Byla posílena zpětná vazba od zaměstnavatelů a dalších externích subjektů při vytváření a úpravě profesně zaměřených studijních programů?)
- *Na kolika předmětech v rámci studijního plánu participují odborníci z praxe?*
 - *Jsou zabezpečeny smluvní praxe pro všechny studenty ve studijním programu?*
 - *Je garantem profesně zaměřeného studijního programu odborník z praxe nebo akademik?*
 - *Podíleli se zástupci praxe (odborníci z praxe nebo přímo zaměstnavatelé) na tvorbě studijního programu?*
 - *Existuje zpětná vazba od zaměstnavatelů z realizovaných odborných praxí?*

B6. Co by mohlo vysoké školy motivovat k tomu, aby nabízely profesně orientované studijní programy, resp. aby u stávajících akademicky zaměřených studijních programů uvažovaly o jejich reakreditaci do podoby profesně orientovaných studijních programů či vytvářely zcela nové profesně zaměřené studijní programy?

(Relevance na otázky ze ZD: Co by napomohlo vyššímu využívání profesního profilu u programů, které připravují absolventy pro konkrétní povolání a jsou zaměřené na rozvoj profesních kompetencí, ale v současnosti jsou akreditované jako akademické?)

Blok C: Shrnutí:

- C1. Moderátor shrne hlavní poznatky vyplývající z fokusní skupiny a otevře diskuzi v případě, že budou účastníci chtít doplnit další poznatky.
- C2. Napadají Vás nějaké příklady dobré praxe z realizace akreditací studijních programů, z vašich zkušeností při akreditaci programů na vaší škole?

Příloha 3: Dotazník využitý v rámci dotazníkového šetření, které bylo součástí sběru primárních dat*Dotazník***TITSMSMT933: Hodnocení dopadu systémových změn ve vysokém školství od roku 2016**

Cíl evaluace: Cílem analýzy je zjistit a ověřit, jakým způsobem ovlivnily změny, způsobené novou legislativní úpravou v některých segmentech vysokého školství, nastavení studijních programů, a také zjistit dopady na hlavní aktéry, tj. na vysoké školy. Zjistit dopady institucionálních akreditací a zvýšených nároků na vnitřní řízení kvality na vysokých školách (struktura studijních programů, především u nově vzniklých programů, vnitřní procesy). Zmapovat vývoj profesně zaměřených studijních programů a parametrů, ve kterých se liší od akademických studijních programů.

Cíl šetření: Cílem tohoto šetření je analyzovat, co bylo pro studenty a absolventy vysokých škol důležité při výběru školy a konkrétních studijních programů.

Cílová skupina: Studenti vysokých škol; Absolventi vysokých škol

Metoda evaluace: Dotazníkové šetření.

Vážená paní/vážený pane,

obracíme se na Vás s žádostí o spolupráci při realizaci projektu hodnotícího systém vysokého školství v České republice. Rádi bychom prostřednictvím tohoto dotazníku od Vás zjistili informace o tom, co je/bylo pro Vás na studiu na vysoké škole důležité a co Vás vedlo k volbě studijního programu, který studujete. Vašimi odpověďmi na tento dotazník přispějete k případným budoucím změnám v nastavení systému vysokých škol v České republice.

Dotazník obsahuje 10 otázek a jeho vyplnění Vám zabere 10 minut.

Pokud budete potřebovat bližší informace k jednotlivým částem dotazníku, obraťte se na Ing. Petra Proskeho, tel.: 595 136 023, e-mail: petr.proske@rozvoj-obce.cz (PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, s.r.o.).

Předem Vám děkujeme za spolupráci.

Oblast A: Identifikace respondenta

A.1: Uveďte prosím vysokou školu, kterou aktuálně studujete, nebo kterou jste případně absolvoval.

A.1.1: Masarykova univerzita v Brně	0
A.1.2: Univerzita Pardubice	0
A.1.3: Univerzita Karlova	0
A.1.4: Univerzita Hradec Králové	0
A.1.5: Akademie múzických umění v Praze	0
A.1.6: Západočeská univerzita v Plzni	0
A.1.7: Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze	0
A.1.8: Slezská univerzita v Opavě	0
A.1.9: Vysoká škola logistiky, o.p.s.	0
A.1.10: České vysoké technické v Praze	0
A.1.11: Vysoké učení technické v Brně	0
A.1.12: Vysoká škola polytechnická Jihlava	0
A.1.13: Technická univerzita Liberec	0

A.2: Uved'te prosím, jaké studium aktuálně navštěvujete:

A.2.1: Bakalářské studium	0
A.2.2: Navazující magisterské studium	0
A.2.3: Pětileté magisterské studium	0
A.2.4: Doktorské studium	0
A.2.5: Vysokou školu jsem úspěšně absolvoval a již dále nestuduji.	0

A.3: Jaké vzdělání jste absolvoval/a, než jste poprvé nastoupil/a na vysokou školu?

A.3.1: Čtyřleté gymnázium	0
A.3.2: Víceleté gymnázium	0
A.3.3: Studijní obor SOŠ s maturitou	0
A.3.4: Konzervatoř	0
A.3.5: Čtyřletý studijní obor SOU s maturitou	0
A.3.6: Nástavbové studium pro absolventy učebních oborů	0
A.3.7: Vyšší odbornou školu	0

Oblast B: Volba studijního programu**B.1: Jak důležité pro Vás byly následující náležitosti při výběru vysoké školy?**

	Naprosto nedůležité	Spíše nedůležité	Spíše důležité	Naprosto důležité
	1	2	3	4
B.1.1: Vlastní zájem				
B.1.2: Rodiče, rodinná tradice, příbuzní				
B.1.3: Známí (spolužáci, kamarádi)				
B.1.4: Uplatnitelnost na trhu práce				
B.1.5: Vzdálenost školy od mého bydliště				
B.1.6: Prestiž vysoké školy				
B.1.7: Příjímáací řízení na školu				
B.1.8: Jiné (uved'te konkrétní důvod):				

B.2: Jak důležité pro Vás byly následující náležitosti při výběru konkrétního studijního programu?

	Naprosto nedůležité	Spíše nedůležité	Spíše důležité	Naprosto důležité
	1	2	3	4
B.2.1: Rozsah odborných znalostí, které studium nabízí				
B.2.2: Soulad obsahu oboru s mými vlastními zájmy				
B.2.3: Množství odborné praxe v rámci studia				
B.2.4: Náročnost studia				
B.2.5: Možnost vycestování do zahraničí (stáže; Erasmus, atd.)				
B.2.6: Pravděpodobnosti zisku pracovního místa v oboru po absolvování studia				
B.2.7: Potenciální výše mzdy v zaměstnání po absolvování studia				
B.2.8: Jiné (uved'te konkrétní důvod):				

B.3: Jak důležité jsou pro Vás v rámci vysokoškolského studia důležité následující způsoby výuky?

	Naprosto nedůležité	Spíše nedůležité	Spíše důležité	Naprosto důležité
	1	2	3	4
B.3.1: Přednášky				
B.3.2: Práce ve skupinách				
B.3.3: Účast ve výzkumných nebo uměleckých projektech				
B.3.4: Stáže, praxe				
B.3.5: Projektová výuka, vlastní řešení problémů				
B.3.6: Vytváření vlastních textů, písemných materiálů				
B.3.7: Ústní prezentace studentů				
B.3.8: E-learning				
B.3.9: Samostudium				
B.3.10: Individuální výuka (sám s vyučujícím)				
B.3.11: Vlastní tvorba				

B.4: Očekáváte od vysokoškolského studia, že si osvojíte následující kompetence?

	Vůbec neočekávám	Spíše neočekávám	Spíše očekávám	Naprosto očekávám
	1	2	3	4
B.4.1: Oborově specifické znalosti a dovednosti				
B.4.2: Komunikační dovednosti (vč. prezentačních a výukových)				
B.4.3: Schopnost týmové práce				
B.4.4: Jazykové dovednosti v cizím jazyce				
B.4.5: Schopnosti učit se				
B.4.6: Plánovací a organizační schopnosti				
B.4.7: Schopnosti jednat se zákazníky; klienty				
B.4.8: Schopnost řešit problémy				
B.4.9: Pokročilé dovednosti v oblasti ICT				
B.4.10: Tvůrčí schopnosti				

Oblast C: Povědomí o profesně zaměřených studijních programech

C.1: V rámci školského zákona jsou definovány pojmy „akademicky zaměřený studijní program“ a „profesně zaměřený studijní program“. Setkali jste se někdy s těmito pojmy?

C.1.1: Ano	0
C.1.2: Ne	0

C.2: Co si představíte pod pojmem „profesně zaměřený studijní program“?

Otevřená odpověď:

C.3: Jaké studijní programy jsou dle Vaší představy profesně zaměřené? (Uveďte prosím příklad, které obory studia jsou dle Vás profesně zaměřené)

Otevřená odpověď:

Vaše odpověď byla zaznamenána. Děkujeme za Vaši účast v dotazníkovém šetření a ochotu k jeho vyplnění.

T A
Č R

Tento projekt je financován se státní podporou
Technologické agentury ČR
v rámci programu BETA2

www.taacr.cz
Výzkum užitečný pro společnost

PROCES – Centrum pro rozvoj
obcí a regionů, s.r.o.

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ